

Наша Ніва

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Э Т А ISSN 1819-1614

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у чацвярткі

9 771819 161008

Царэвіч Дзімітрый

Уладзімір Пуцін выбраў сабе ў пераемнікі лібэрала. Старонка 3.

У НУМАРЫ

Эўрасаюз зынікае планку патрабаваньня ў да Лукашэнкі

Хаўер Салія: «Мы не чакаем, што беларускія ўлады адразу выканаюць усе 12 умоваў ЭЗ». Старонка 4.

Элемэнтарна, Вова!

Закід інфармацыі пра Канстытуцыйны акт выгадны Лукашэнку, каб атрымаць камфорктныя стартавыя пазыцыі на перамовах з Пуціным. Піша Алеся Кудрыцкі. Старонка 6.

МВФ прагназуе эканамічны крызіс у нашым рэгіёне

Міжнародны валютны фонд папярэдзіў пра гэта краіны Балты і Украіну. Старонка 8.

У змаганьні Вячоркі зь Міхалевічам перамог Баршчэўскі

Юлія ДАРАШКЕВІЧ

Лявону Баршчэўскаму (у цэнтры) няпроста далося рашэнне вярнуцца ў палітыку. На фота: у перапынку паседжанья зъезду Партыі БНФ. Старонка 12.

У Салігорску, Слуцку, Горадні, Берасьці, Бярозе, Карэлічах, Віцебску і Пецярбургу

Сустрэчы з рэдактарамі і аўтарамі «НН» і ARCHE.

13 сьнежня рэдактар ARCHE Валер Булгакаў, аўтар «НН» Зыміцер Панкавец прыедуць у **Слуцак і Салігорск**. Удзел у сустрэчах возьмуць былы партызан, пісьменнік Валянцін Тарас, які прэзэнтуе кнігу сваіх мэмуараў «На высьпе ўспамінаў», і Наталка Бабіна, якая прадставіць новы роман «Рыбін горад».

Сустрэча ў Слуцку пачнеца а 18-й. Даведкі: (029) 690-34-74 (Віталь). У Салігорску — а 20-й. Даведкі: (029) 615-10-46 (Павал).

Увага! Сустрэча ў Берасьці пераносіцца. Булгакаў, Валянцін Тарас і Наталка Бабіна наведаюць **Берасьце 21 сьнежня**. Сус-

трэча адбудзеца ў 19.00 у рэдакцыі газеты «Брестскі кур'ер». Даведкі: (029) 660-57-41, (029) 724-21-16 (Зыміцер).

22 сьнежня ўвечары яны сустрэнуться з чытачамі ў **Бярозе**.

На канец сьнежня — студзень маем у задумах сустрэчы з чытачамі ў **Пецярбургу** (там адбудзеца цырымонія прысуджэння прэміі ARCHE за 2007 год), у **Карэлічах і Віцебску**. Дакладны час гэтых спатканьняў яшчэ не вызначаны.

Запрашайце нас, і мы прыедзем, нават у самую малую вёсачку, дзеля сур'ёзнага абмену думкамі і прэзэнтацыі апошніх выданьняў.

КАМЭНТАР РЭДАКЦЫІ

Расея Мядзьведзева будзе ўсё далейшая ад Лукашэнкі

Выбар Пуціна стаў вядомы. Мядзьведзеў — прафэсарскі сын, гадаванец Пецярбургу, народжаны ў 1965 годзе, сталенне якога прыпада на гады вайны ў Аўганістане і гіпенія савецкай імперыі. У расейскай вярхоўцы цяжка знайсці некага больш эўрапейскага ў сілу свайго паходжання. Нездарма Пуцін столькі сілаў укладаў у сваю шыр-кампанію перад выбарамі: без падтрымкі Пуціна Мядзьведзеву цяжка было б перамагчы.

Мядзьведзеў мае выдатныя сувязі, калі не скажаць — повязі — з расейскім капиталам. «Газпром» стаіць за ягонай кандыдатурай. Ён безумоўна працягне разъвіццё дзяржаўнаманапалістычнага капіталізму, а курс на пабудову энэргетычнай імперыі застанецца нязменны. Гэта азначае, што захаваныне высокіх цэнхаў на энэрганосьбіты будзе і надалей галоўнай задачай замежнай палітыкі Расеі. Гэта азначае таксама, што інтэрэсы Расеі будуть і надалей дыямэтральна супрацьлеглымі інтэрэсам малых усходнеэўрапейскіх дзяржаваў, у тым ліку Беларусі.

Гэта дазваляе з стопрацентавай імавернасцю спрагнаваць, што за чатыры гады Беларусь будзе яшчэ далейшая ад Расеі, і павялічвае гіпатэтычныя шанцы на збліжэнне Беларусі з Эўрасаюзом.

Мядзьведзеў азначае таксама карэкцыю курсу на пабудову ў Расеі дзяржавы ліберальна-капіталістычнага ўзору. Такая Расея будзе напамат больш прыцягальнай, чым Расея абсалютысцкая і аўтарытарная. Культурная прывабнасць Расеі будзе расыць, і ад таго будуть паўставаць новыя культурныя выклікі перад Беларусью.

НЯЗІМІЧНІ

Акцыя ў абарону незалежнасці Беларусі 12 сьнежня скончылася драматычным здарэннем. У сутычцы з амонам моцна паярпеў Зыміцер Хведарук. Непрытомным яго адвезлі ў 9-ты клінічны шпіталь. Старонка 5.

Пуцін выбраў лібэрала

Чатыры партыі — «Адзіная Расея», «Справядлівая Расея», «Аграрная партыя» і «Грамадзянская сіла» — вылучаюць у якасці адзінага кандыдата ў прэзыдэнты РФ Дзьмітрыя Мядзведзе. Пуцін падтрымаў гэтую кандыдатуру. Новым прэзыдэнтам Расеі стане лібэрал, чалавек эўрапейскага выхаванья і абаронца інтэрсаў «Газпрому».

Прэзыдэнт Расеі заявіў, што цалкам падтрымлівае гэту кандыдатуру. Уладзімер Пуцін сказаў, што «ведае Дзьмітрыя Мядзведзе і цесна і плённа працаваў з ім больш чым сямнаццаць год».

Пуцін сказаў, што лічыць рэальным гарантаваныне пе-раемнасці ўлады ў Расеі з улікам таго, што чатыры партыі вылучылі адзінага кандыдата ў прэзыдэнты, прычым дзіве з гэтых партыяў зъяўляюцца парлямэнцкімі і маюць у Думе ўстойлівую большасць.

Прэзыдэнт Расеі адзначыў, што прапанова, якая паступіла ад чатырох партыяў, «дае нам шанец сфармаваць умовы для правядзення курсу, які б прыносіў вынікі ўсе апошнія гады».

Са свайго боку Дзьмітрый Мядзведзе паведаміў, што кансультаты, якія тычацца ягонай кандыдатуры, будуть працягнутыя ў найбліжэйшыя два дні.

АГ

Будучы прэзыдэнт Мядзведзеў папрасіў Пуціна стаць прем'ерам

Кансультаты першага віцэ-прем'ера Дзьмітрыя Мядзведзеа зь лідэрамі партый, што пропанавалі ягоную кандыдатуру на пост прэзыдэнта Расеі, скончыліся тым, што кандыдат у кандыдаты высступіў з сустрэчнай пропановай: Пуцін пасыля абараныня новага прэзыдэнта павінен узначаліць урад Расеі.

Сам Пуцін яшчэ 1 кастрычніка на з’езьдзе «Адзінай Расея» назваў дзіве ўмовы, пры якіх можа ўзначаліць урад Расеі: «Адзіная Расея» павінна перамагчы на думскіх выбарах 2 сіння, а прэзыдэнтам краіны павінен стаць «дзесяцьдольны, сучасны чалавек».

КАМЭНТАР

Лукашэнкаўцам МОВУ АДНЯЛО

Увечары ў панядзелак дзяржаўнае агенцтва БЕЛТА ўсё яшчэ ніяк не адзягавала на абвяшчэнне Мядзведзеа кандыдатам у наступнікі Пуціна. Галоўнай навіной на сайце працягвала стаяць інфармацыя пра перамогу беларускага гаўрыка на «Эўрабачанні», галоўным камэнтаром — развагі на тэму канфэрэнцыі па проблемах змены клімату на Балі.

Прыход да ўлады абаронцы інтэрсаў прыватнага капіталу і энэргетычных манаполій — на той выбар, які мог спадабацца

Працяг на старонцы 7.

Дзьмітры Мядзведзеў

нарадзіўся ў 1965 г. у Ленінградзе. Бацька быў прафэсарам Ленінградзкага тэхналагічнага інстытуту (памёр у 2004 г.), маці — філёлаг, выкладала ў Педагагічным інстытуце імя Герцана, пазней працавала экспурсаводам у музеі.

Дзьмітры Мядзведзеў быў адзінам дзіцём у сям'і, якая жыла ў рабочым раёне Купчына на ўскрайне Ленінграду.

Скончыў юрыдычны факультэт (катэдра грамадзянскага права) Ленінградзкага дзяржаўнага ўніверсytetu (1987 г.), і аспірантуру ЛДУ (1990 г.).

У студэнцкія гады захапляўся фатаграфіяй і рок-музыкай (любіў «Black Sabbath» і Озі Озбарна), займаўся цяжкай атлетыкай, выйграў у сваёй вагавай катэгорыі спаборніцтвы ва ўніверсytete.

Ажаніўся ў 1989 г. са Святланай Ліннік, зь якой вучыўся ў адной школе. Жонка скончыла фінансава-эканамічны інстытут, жыве ў Москве, займаецца арганізацыяй грамадзкіх мерапрыемстваў у Санкт-Пецярбургу.

Сын Ільля — 1996 году нараджэння.

Дзьмітры Мядзведзеў — кандыдат юрыдычных навук, дацэнт. З 1990 да 1999 году выкладаў у Санкт-Пецярбурскім дзяржаўным ўніверсytete, адначасова ў 1990—1995 гадах быў дарадцам старшыні Ленінградзкага гарадзкога савету Анатоля Сабчака.

У 1993 г. выступіў адным з заснавальнікаў фірмы «Фінцэл», якая неўзабаве заснавала ЗАТ «Ілім Палл Энтэрпрайз», адзін з гігантаў расейскага лесапрамысловага бізнэсу. У новай фірме Мядзведзеў стаў дырэктарам у юрыдычных пытаннях.

У 1999 г. — намеснік кіраўніка апарату ўраду Расейскай Федэрациі Дзьмітрыя Козака.

У 1999—2000 г. — намеснік кіраўніка Адміністрацыі прэзыдэнта РФ. У 2000—2003 г. — першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі прэзыдэнта РФ.

У 2000—2002 — старшыня Рады дырэктароў ААТ «Газпром». З кастрычніка 2003 г. да лістапада 2005 г. — кіраўнік Адміністрацыі прэзыдэнта РФ.

14 лістапада 2005 г. прызначаны першым намеснікам старшыні ўраду Расейскай Федэрациі.

Эўрасаюз зьніжае планку патрабаваньняў да Лукашэнкі

Хаўер Саляна: «Мы не чакаем, што беларускія ўлады адразу выкананоць усе 12 умоваў ЭС».

«Мы рэалісты і, натуральна, не чакаем, што беларускія ўлады выкананоць усе 12 умоваў ЭС адразу», — заявіў у інтэрвю БелаПАН вярховы прадстаўнік Эўрапейскага саюзу па супольнай замежнай палітыцы і бясыпесці Хаўер Саляна.

Ён нагадаў, што ў выдаценым у 2006 годзе дакумэнце «Што Эўрапейскі саюз можа даць Беларусі» выкладзеныя ўсе выгады паўнавартаснага ўдзелу краіны ў Эўрапейскай палітыцы добрасуедства і 12 умоваў, якія неабходна для гэтага выкананца.

«Відавочна, што ўсё ня можа зьмяніцца за адну ноч, — зазначыў Х.Саляна. — Аднак нам неабходна ўбачыць пачатак канкрэтнага і пераканаўчага працэсу дэмакратызацыі, які паступова прывядзе да выканання ўсіх 12 пунктаў, згаданых у дакумэнце». Пры гэтым Х.Саляна падкрэсліў, што ёсьць «пэўныя мінімальныя ўмовы», выконваць якія неабходна ў першую чаргу. «Самая важная сярод іх — вызваленне палітвязнікоў і спыненне арыштаў і пераследу прадстаўнікоў грамадзянскай супольнасці і апазыцыі», — сказаў вярховы прадстаўнік ЭС.

Х.Саляна таксама зазначыў, што парламэнцкая выбары ў 2008 годзе даюць Беларусі выдатную магчымасць прадэманстраваць станоўчыя зьмены. «Сярод магчымых кроکаў у гэтым напрамку я б хацеў называць уключэнне прадстаўнікоў апазыцыі ў выбарчыя камісіі

і рэгістрацыю апазыцыйных кандыдатаў для ўдзелу ў выбарах», — сказаў Х.Саляна. Ён падкрэсліў, што канкрэтныя заходы з боку Беларусі дазволілі б пачаць «будаўніцтва рэальнага партнэрства». «Пры гэтым павінна быць відавочна, што гэтыя крокі будуть спрыяць палішэнню сітуацыі, а не яе пагаршэнню», — падкрэсліў прадстаўнік ЭС.

Паводле яго словаў, Эўрасаюз занепакоены пытаньнем пра свабоду сродкаў масавай інфармацыі ў Беларусі. «Мы раней ужо ня раз казалі пра неабходнасць свабоднага распаўсоду незалежных нездзяржаных выданняў», — нагадаў Х.Саляна. Ён заявіў, што ЭС мае намер «уважіва сачыць» за судовым разборам паводле пазову Мікалая Чаргінца да газеты «Новы час» і журналіста Аляксандра Тамковіча. «Вельмі важна, каб судзьдзі не выкарыстоўваліся для таго, каб прымусіць газеты замаўчаць», — падкрэсліў Х.Саляна.

Эўрасаюз гатовы пачаць перамовы па спрашчэнні візвага рэжыму і пагадненіні пра рэадмісію, як толькі краіна стане паўнавартасным удзельнікам Эўрапейскай палітыкі добрага суседства (ЭПД).

Паводле ягоных словаў, толькі ў гэтым выпадку магчыма зьніжэньне цэнаву на шэнгенскія візы для грамадзяніні Беларусі. Для грамадзяніні Украіны, Малдовы і Рассіі цана на візы складае 35 зўра, бо з гэтымі краінамі заключаны адпаведныя пагадненіні.

Х.Саляна падкрэсліў, што ўсе выгады ад ўдзелу краіны ў ЭПД выкладзеныя ў дакумэнце «Што Эўрапейскі саюз можа даць Беларусі».

Пры гэтым ён зазначыў, што ў ЭС добра разумеюць важнасць кантактаў паміж людзмі і спрабуюць гэтаму спрыяць. «Хаця цана шэнгенскіх віз складае 60 зўра, ёсьць прадугледжаныя правіламі ЭС магчымасці для адмены платы для студэнтаў, выкладчыкаў, даследчыкаў», — падкрэсліў Х.Саляна. Ён зазначыў, што дзяржавы-члены ЭС могуць самастойна прымаць рашэнні пра зьніжэньне або адмену платы за візы для познаных катэгорый грамадзян.

Паводле ягоных словаў, Эўрасаюз, выдаючы дакумэнт «Што Эўрапейскі саюз можа даць Беларусі», даслаў рэспубліцы «выразны і ясны сыгнал» пра сваё жаданье пабудаваць «рэальный партнэрскія адносіны». «Нас шмат што аб'ядноўвае. ЭС і Беларусь — суседзі, — сказаў Х.Саляна.

Ён падкрэсліў, што існуе шмат праблемаў, якія выклікаюць заклапочанасць як у ЭС, гэтак і ў Беларусі. «Мы добра разумеем, што супрацоўніцтва ў галіне энэрге-

тыкі і транспарту было бы выгадным для ободвух бакоў», — зазначыў прадстаўнік ЭС.

Аднак, падкрэсліў ён, партнэрства можа быць пасыпаховым толькі ў тым выпадку, калі яно базуецца на супольных каштоўнасцях. Паводле словаў Х.Саляны, гэтыя прынцып застаецца «нарожным каменем» падыходу Эўрасаюзу да стасункаў з Беларусью. «Гэтыя супольныя каштоўнасці сформуляваныя галоўным чынам у абавязацельствах АБСЭ, што падпісалі як Эўрасаюз, гэтак і Беларусь, а таксама ў канвенцыях Рады Эўропы», — зазначыў Х.Саляна. — Шкада, што Беларусь не прызнае гэтыя каштоўнасці. Мяч ціпер на баку Беларусі. Мы ня пойдзем на кампроміс, калі гэта тычыцца тых каштоўнасцяў, на якіх заснаваны ЭС».

Гаворачы пра палітычную і сацыяльную сітуацыю ў Беларусі, Х.Саляна зазначыў, што яна «хоча лепшага», асабліва ў пытаннях дэмакратыі, вяршэнства закону і правоў чалавека. «Але ЭС цвёрда верыць, што реалізацыя асноўных эўрапейскіх каштоўнасцяў зьяўляецца найлепшим і самым эфектыўным спосабам для руху краіны наперад», — падкрэсліў прадстаўнік ЭС.

Х.Саляна таксама зазначыў, што паляшэнне прававых нормаў можа станоўча паўплываць на інвестыцыйны клімат у Беларусь і дапаможа стварыць «больш надзейную аснову для росквіту і дабрабыту беларусаў».

Тацяна Каравянкова,
БелаПАН

60 хвілінаў без прытомнасці

Акцыя ў абарону незалежнасці Беларусі 12 сіння зкончылася драматычным здарэннем. У сутычцы з амонам моцна пацярпеў Зыміцер Хведарук. Непрытомным яго адвезлі ў 9-ты клінічны шпіталь. Дактары паставілі дыягназ: страсенне мозгу. Зыміцер пакуль ня можа размаўляць.

Выйсьці на Каstryчніцкую плошчу ў абарону незалежнасці 12 сіння заклікалі лідэры Партыі БНФ. Акцыя была прымеркаваная да візіту Пуціна. Незалежнікі пратэставалі супраць намераў Пуціна й Лукашэнкі падрыхтаваць і прыняць Канстытуцыйны акт саюзнай дзяржавы.

На Плошчы сабралася калія ста чалавек. Намесьнік старшыні БНФ Але́сь Міхалевіч першым разгарнёў бел-чырвонабелы сцяг. Фактычна адразу да дэмантрантаў падбеглі амапаўцы і началі выцясяніць іх.

Як толькі спэцназаўцы разышліся, уздельнікі акцыі пратачыліся назад на Каstryчніцкую, гукаючы: «Незалежнасць», «Жыве Беларусь». Амапаўцы зноў бралі людзей у кола, адводзілі ад Плошчы, але нікога не затрымлівалі. Так паўтаралася разоў пяць.

Акцыю ачольвалі Баршчэўскі, Вячорка, Лябедзька, Статкевіч.

Урэшце, спэцназаўцы павялі людзей па праспэкце ў бок плошчы Перамогі. Недалёка ад Свіслачы адбылася невялікая бойка. Спэцназаўцы началі адбіраць сцяг у Зымітра Хведарука.

Хлопец не ўтрымаў раўнагавагу, паваліўся і ўдарыўся галавой аб асфальт, пасля чаго па ім пратупала не-калькі байшоў.

Калі дваццаці хвілін, пакуль не прыхадзіла хуткая, Хведарук праляжаў на асфальце самлеўшы. Яго адвезлі ў 9-ы шпіталь. У клініцы хлопец апрытомнеў. Агулам ён правёў без прытомнасці калі 60 хвілінаў. Дактары канстатавалі, што ў яго страсенне мозгу. У выніку балявога шоку Зыміцер на момант здачи нумару ня мог размаўляць.

Зыміцер Панкавец

Вэнесуэла можа стаць беларускім Аўганістанам

«Беларусь зробіць усё, што будзе патрэбна, для забесьпячэння сувэрэнітэту і бясыпекі Вэнесуэлы», — гэткую шматзначную заяву зрабіў Аляксандар Лукашэнка ў Каракасе.

Ці азначае гэта, што Беларусь будзе ангажавацца ў справы заакіянскай краіны ў такой жа ступені, як у свой час Куба ў Анголе, а ГДР — у Этыёпі?

Аляксандар Лукашэнка зрабіў такую далёкасязную заяву пасля афіцыйнага адкрыцця супольнага беларуска-венесуэльскага прадпрыемства па здабычы нафты, якое адбылося 8 сіння ў венесуэльскім штаце Ансаатэгі.

«Ад імя добра і талерантнага беларускага народу хачу сказаць, што мы зробім для тваёй краіны ўсё, што ты [Уга Чавэс] скажаш, каб абараніць яе сувэрэнітэт, бясыпеку і незалежнасць», — цытуе А.Лукашэнку венесуэльскае інфармацыйнае агенцтва ABN.

Як зазначыў А.Лукашэнка, «для нас німа закрытых тэмай у супраць». «Мы дамовіліся ўмацоўваць узаемадзеянне для пабудовы шматполярнага съвету і супрацьдзеяння замежнымі сіламі», —

сказаў ён.

А. Лукашэнка заклікаў венесуэльскі народ быць уздзячнымі свайму прэзыдэнту Чавэсу.

Кіраўнік Беларусі паабяцаў стварыць у Венесуэле прадпрыемствы зь перадавымі тэхналёгіямі «не пазней як за тры гады», — сказаў А.Лукашэнка.

Беларусы хочуць зрабіць з Венесуэлы гіганцкі рынак для сваёй прадукцыі. МТЗ, МАЗ, БЕЛАЗ, будаўнічыя трэсты, практнікі бюро — усе яны мараць знайсці сабе новы рынак за акіянам. Прыкладна тое самае адбывалася ў савецкі час, калі тысячы спэцыялістаў працавалі ў Альжыры, Мазамбіку, на Кубе і іншых краінах-саюзініках савецкай імпэрыі. Знаўцы гішпанскай мовы будуць запатрабаваныя.

Але як надоўга?

Параца Чавэса на рэфэрэндуме 3 сіння ўраз паставіла пад сумнеў яго-

ную ўладу і адначасова ягония замежнапалітычныя праекты, кшталту супрацьцы зь Беларусью. Апазыцыя адкрыта называе іх вар'яцтвам, задавальненнем уласных амбіціяў.

У выпадку падзеньня Чавэса Беларусі німа чаго разылічаць на дармовую здаўбычу нафты.

Словы А.Лукашэнкі могуць азначаць, што Беларусь паспрабуе ўплываць на хаду падзеяў у Каракасе. Дагэтуль гаворка ішла толькі пра пастаўку ўзбраенняў. А ну ж на помач прыйдуть яшчэ вайсковыя дарадцы, выведка і амон.

Мікола Бугай

Элемэнтарна, Вова!

Закід інфармацыі пра Канстытуцыйны акт выгадны Аляксандру Лукашэнку, каб атрымаць больш камфортныя стартавыя пазыцы на перамовах з Пуціным.

— Бачыце, Ўотсан, — з усьмешкай прамовіў Шэрлак Холмз, калі мы бавілі час на Бэйкер-стрыту за шклянкай віскі з содавай. — Мой дэдуктыўны мэтад цудоўна прыдаецца і для разблытванья палітычных рэбусаў. Заўжды варта браць увагу на дэталі. Як многа могуць распавесці ўважліваму назіральніку нязначныя на першы погляд акаўчынасці!

Папыхваючы лулькай, мой сябра разгарнуў сувекі «Тайм».

— Вось, напрыклад, апошні скандал у беларуска-расейскіх дачыненнях, — прамовіў Холмз, учытаючыся ў артыкул на другой паласе.

— Чорт, няўжо Расейская імперыя адновіца? — усхапіўся я.

— Не съпяшайцесь з высновамі, дружа, — супакоў мяне Холмз, адкінуўшыся на сьпінку фатэля. — Што нам вядома пра гэтую гісторыю?

— Няшмат. 13—14 сіння ў Менску будзе падпісаны Канстытуцыйны акт, Уладзімер Пуцін зробіцца прэзыдэнтам «саюзной дзяржавы», а Аляксандар Лукашэнка — сыпікерам.

— Ўотсан, — дакорліва пахістаў галавой мой сябра. — Менавіта гэта і зьяўлецца найбольш няпэўным і туманным момантам. Але паспрабуем прааналізаваць бяспречныя факты. Першай сэнсацыйную навіну паведаміла маскоўская радыёстанцыя «ЭХО Москвы», спасылаючыся на ананімную крыніцу ў атакэні прэзыдэнта Лукашэнкі. Ни бачу вялікага разону для журналістаў хлусіць, што звесткі прыйшлі да іх зь Менску. Мяне больш цікавіць той факт, што таямнічы беларускі інфарматар звярнуўся менавіта да гэтай радыёстанцыі.

— Магчыма, ён сталы слухач «ЭХО Москвы»? — паціснуў плячыма я.

— Мой мілы Ўотсан, — усьміхнуўся Холмз, — за гэты вузельчык трэба брацца з супрацьлеглага боку. Не палінуйцесь, зазірніце ў маю картатэку ды адшукайце літару «Э». Вы даведаецца, што «ЭХО Москвы» — гэта,

бадай, апошня з буйных ліберальных эцерных мэдияў у Pacei. Інфарматар, відавочна, хацеў паўплываць на сваўольна настроеных асяродкі — як у Pacei, так і ў Беларусі. Разылік быў правільны — інфармацыю «ЭХО Москвы» імгненна падхопліваюць блізкія ёй у настроях ліберальная расейская інтэрнэт-сайты, накшталт «Газета.ru», «Newsru.com» і г. д. За імі ў паніку ўпадаюць і беларускія незалежныя мэдії. А вось афіцыёны «Інтэрфакс», спасылаючыся на ананімную крыніцу ў атакэні Пуціна (які сымэтрычны піраўскі контраўдар!), называе гэтыя звесткі «спекуляцыйнымі фантазіямі».

Холмз зручна закінуў нагу за нагу і працягнуў свае развагі.

— Ня ведаю, як Вам, Ўотсан, а мне рэжа вочы тое, што пасады гэтак канкрэтна расыпісаныя: Пуцін — прэзыдэнт, Лукашэнка — сыпікер. Расстановка для Аляксандра Лукашэнкі, відавочна, нераўнапраўная, прыніжальная. Ведаючы беларускага прэзыдэнта, цяжка ўяўіць, што ён згадзіўся на такі варыянт, нават не пагандляваўшыся як сълед. А дзе, дарэчы, цяпер знаходзіцца містэр Лукашэнка? — нечакана спытаўся Холмз.

— Ня ведаю, — развёў я рукамі ў разгубленасці.

— На іншым баку зямлі, у Паўднёвой Амэрыцы, — трохмільна прамовіў Холмз. — Ці не здаецца Вам дзіўным, што прэзыдэнт, які напэўна ведае, што ягоная краіна праз тыдзень-другі навекі злыеца з багатым усходнім суседам, а сам ён атрымае цёпленьскую пасаду, цягнецца ў Вэнесуэлу да Уга Чавеса па нафту, якой у Pacei — хоць заліся?

— А што калі інфармацыю ўсё-такі распаўсюдзіў нехта з Крамлю? — за сумніваўся я.

— Глыбокая думка, Ўотсан, — задумліва прамовіў Холмз. — Але мне здаецца, што наўрад ці. Містэру Пуціну навыгадны такі інфармацыйны розгалас перад беларускім візитам,

які цяпер немінуча будзе ўскладнены гудзенем мэдияў ды сапсаваны акцыямі пратэсту ў Менску. Ды гэта і ня ў стылі новага расейскага цара. Куды эфектней (і гэта было б цалкам у Пуцінскай манеры — спачатку зрабіць, а потым сказаць) абвесціць сэнсацыйныя звесткі ўжо пасля таго, як злыцьцё краінаў будзе зацверджанае. Уявіце сабе, што пасля ўсіх выкідаў інфармацыі ды афіцыйных зьніпраўданьняў, прэзыдэнты ўсё-такі падпішуть той акт ды разъмяркуюць пасады. Гэта, прабачце, будзе выглядаць, як анэкт. А Пуціну цяпер не да жарту.

— Але якую з гэтага можна зрабіць выснову?

— Ўотсан, для мяне амаль бяспрэчна тое, што гэта сэнсацыйная інфармацыя (ці дэзынфармацыя) сапраўды зыходзіла зь беларускага боку, а не з расейскага. Яе мэта — ускладніць Пуціну вядзенне перамоваў з Лукашэнкам. Што да адказу на пытаныне «Qui bono? Qui prodest?», то я пакуль што маю дзіве гіпотэзы. Першая: закід інфармацыі выгадны самому Аляксандру Лукашэнку, каб атрымаць больш камфортныя стартавыя пазыцыі на перамовах з Пуціным. Зьяўленьне сэнсацыі менавіта тады, калі беларускага прэзыдэнта няма ў краіне, заўсёды дае яму магчымасць вывучыць рэакцыю і, вярнуўшыся дадому, дзейнічаць у залежнасці ад сывутаці. Калі перамовы правалацца, Расея абавязковая ўзмоцніць эканамічны ціск на Беларусь. Але цяпер Аляксандар Лукашэнка зможа ў многім нэутралізаваць нэгатыўнае стаўленьне да сябе ў краіне — маўляў, зноў нас Кремль хацеў жыўцом зьесці, а я не паддаўся.

— Гучыць вельмі пераканаўчай! — у захапленыні ўсклікнуў я.

— Не съпяшайцесь, Ўотсан, ёсьць яшчэ і другая гіпотэза. Закід інфармацыі мог быць сюрпризам як для Пуціна, так і для Лукашэнкі. Ни выключана, што чуткі распусыцілі людзі з атакэнія беларускага прэзыдэнта, якія не зацікаўлены ў саюзе з Расеяй. Тыя, хто байща, што іхны ўплыў катастрафічна зыніцца, калі давядзеца на роўных канкураваць з цынічнымі ды багатымі крамлёўскімі варасціламі.

— Дык гэта сэнсацыя — пустышка? — расчараўана ўздыхнуў я.

— На жаль, на падставе гэтых дэтальяў я пакуль што не могу адказаць на

гэтае пытаньне, — адказаў Холмз. — Няясна, ці то беларускі бок выпусціць у сьвет поўную прыдумку, ці, валодаючы пэўнай інфармацыяй, вырашыў зъмяшаць карты на перамовах. Ня выключана, што беларусы праста атрымалі са сваіх крамлёўскіх крыніцаў звесткі пра тое, які вынік перамоваў максымальна задаволіў бы Пуціна (ці спрагнавалі яго) — і вырашылі загадзя дыскрэдытаўца такі варыант. Няма дыму без агню: Пуцін напэўна будзе выкручуваць беларусам руکі. Але для панікі таксама няма падставаў. Я схіляюся да таго, што ніякай строгай дамоўленасці паміж Пуціным ды Лукашэнкам няма.

Холмз узьняўся, падышоў да акна ды адсунуў фіранкі.

— У любым выпадку, я ўпэўнены, што ключ да гэтай таямніцы варта шукаць недзе ў Менску. Ўтсан, будзьце ласковыя, зірніце на апошній старонцы «Таймз» прагноз надвор’я для Ўсходняй Эўропы. Дарэчы, калі я не памыляюся, гэты кэб ля ганку ўжо чакае нас.

**Сэр Алесь Кудрыцкі
14:27, 8 сіння 2007**

ФРАНСІС БАТЕР / CUADRAL DE ENANOS TOREROS

КАМЭНТАР

Лукашэнкаўцам мову адняло

Працяг са старонкі 3.

А. Лукашэнку, чые інтэрэсы безадмоўна праводзяць беларускія нібыта «дзяржаўныя» СМИ. Ужо ня кожучы пра сам факт ратацыі кіраўніцтва Радзімы. Лукашэнкаўцы ў глыбіні душы спадзяюцца на трэці тэрмін Пуціна. На тле яго сам Аляксандар Рыгоравіч не здаваўся б выключэннем з нормы. Камэнтатары прадказваюць, што Мядзведзеў будзе «зьбіраць гроши» яшчэ больш жорстка за Пуціна і што беларусам прыйдзеца разъвітацца зь некаторымі расейскімі прэфэрэнцыямі. Са словаў нямецкага палітоляга Аляксандра Рара, Лукашэнку будзе цяжкі знаходзіць супольную мову з кожным новым презыдэнтам Радзімы, хоць бы ў сілу таго, што гэта змененныя кіраўнікі.

Барыс Тумар

Калядны нумар «НН»

Калядны нумар «НН» з вынікамі году і традыцыйнымі цыкламі «Сем апавяданньняў на сем калядных вечароў» выйдзе 26 сіння. Хочаце, каб Ваш твор трапіў у Калядны нумар? Дасылайце іх на мэйл: nn@promedia.by ды nn@nn.by або поштай: а/c 537, Менск, 220050 не пазней за 20 сіння.

Прэзентацыя новых кніг ARCHE і «НН» у Горадні

У чацвер, 20 сіння, у Горадні (сядзіба Таварыства беларускай школы, вул. Будзёнага 48 а) адбудзеца адзіная рэгіянальная прэзентацыя спэцыяльнага праекту ARCHE Беларусь: ні Радзімы, ні Эўропа. Меркаваны беларускіх эліт". Прысутных чакае сустрэча з адным з аўтараў кнігі, дырэктарам Беларускага інстытуту стратэгічных дасыледаванньняў Віталем Сіліцкім, і галоўным рэдактарам часопісу ARCHE Валерам Булгакавым. Плянуецца раздача выданьня. Пачатак а 18.30.

МВФ прагназуе эканамічны крыйзіс у нашым рэгіёне

Міжнародны валютны фонд (МВФ) папярэджвае краіны Балты і Паўднёва-Усходній Эўропы, у тым ліку Украіну, што яны могуць стаць месцам наступнага буйнамаштабнага эканамічнага крыйзісу, паведамляе ўкраінскае выданьне «Дзеркало тижня».

Дырэктар эўрапейскага дэпартамэнту МВФ Майкл Дэплер адзначае, што «некалькі краінаў насамрэч дэманструюць такія ж сымптомы, як і шэраг азіяцкіх краінаў напярэдадні рэгіянальнага фінансавага крыйзісу, што здарыўся дзесяць год таму».

Паводле эканаміста, трывогу выклікае дэфіцыт наяўных рахункаў, што фінансуецца за кошт замежных сродкаў, а таксама рост узроўню запазычанасці прыватнага сэктару. Да ўсяго, адзначае Дэплер, асобныя краіны з найвастрышай праявай гэтых сымптомаў трываюць рэжыму фіксаванага абменнага курсу.

Дырэктар дэпартамэнту ня лічыць сітуацыю цалкам аналагічнай той, што склалася ў Азіі ў 1997 г. На ягоную думку, давер інвестараў да якасці

кіраванья эканомікамі вышэйазначаных краінаў значна вышэйшы, як да краінаў Азіі ў часе крыйзысу. Тым больш, што паўднёвазўрапейскім краінам надае аптымізму фактычнае або патэнцыйнае сябродства ў Эўрасаюзе.

Аднак экспэрт перасыцерагае: шэраг краінаў дэманструе неапрайданую залежнасць ад замежнага фінансаванья, шторобіць іх эканомікі занадта ўразливымі да нечаканых зблізіц. У звязку з гэтым МВФ рэкамэндуе ўстрымацца ў бліжэйшы час ад стымулювання спажывецкага бума, рухавіком якога стаў прыватны сэктар эканомікі. Неабходны таксама кантроль у банкаўскай сферы.

МВФ раіць краінам рэгіёну нарощаць эфектыўнасць сваіх эканомікі шляхам рэформавання. Толькі такім

чынам можна запэўніць інвестараў у слушнасці ўкладанняў у эканоміку краінаў.

Як адзначае Газета.ru, Расеі падобны крыйзіс не пагражае. Паводле Цэнтрабанку рахунак бягучых аперацыяў плацёжнага балансу Расеі становічы. Да таго ж, чакаецца беспрэцэдэнтны прыплыў прыватнага замежнага капіталу ў РФ. Пра давер да краіны съведчыць таксама прыплыў сродкаў у замежныя фонды, што інвестуюць ў краіны СНД і Расею.

Сямён Печанко

СЪЦІСЛА

Інфляцыя за 2007 год складзе двухзначную лічбу

Пра гэта БЕЛТА паведамілі ў Міністэрстве статыстыкі і аналізу.

Індэкс спажывецкіх цэнаў на тавары і паслугі ў студзені — лістападзе склаў 109,4%.

У адпаведнасці з Асноўнымі кірункамі грапова-крэдытнай палітыкі Беларусі на 2007 год гадавая інфляцыя заплянавана ў межах 6—8%.

Разгляд праекту бюджету адклалі на просьбу Лукашэнкі

Бюджэт краіны на наступны год будзе зацверджаны ў канцы сіння, калі стане

вядомай цана расейскага газу. Паводле старшыні палаты прадстаўнікоў Вадзіма Папова, затрымка з разглядам праекту бюджету выкліканая асабістым пажаданнем Аляксандра Лукашэнкі «падкарэктаваць некаторыя сацыяльна-еканамічныя паказчыкі».

Новая беларуская цэмэнцярні будуць узвядзіць кітайскія будаўнікі

Будаўніцтва новых заводаў па вытворчасці цэмэнту будзе пачата ў лютым 2008 г., паведаміў міністар архітэктуры і будаўніцтва Аляксандар Селязньёў. Чакаецца, што да таго часу надыдуць крэдытныя сродкі з Кітаю ў памеры \$30 млн, а

таксама крэдыт Беларусбанку на \$70 млн. У красавіку — траўні маюць прыйсці юшчэ \$100 млн з Кітаю. Напэўна, будаваць цэмэнтныя заводы будуць кітайскія будаўнікі. Беларускія будаўніцтва занятыя ў Вэнесуэле.

Заводы запрацуяць, бадай, у першым паўгодзіні 2010 г.

Nokia Siemens Networks адкрыла прадстаўніцтва ў Беларусі

Сярод кліентаў кампаніі — «Белтэлекам», МТС і Velcom, Беларуская чыгунка, канцэрн «Белнафтакім», «Белэнэрга», «Гомельтранснафта

«Дружба». Кампанія распрацоўвае праекты з існуючымі апэраторамі пакараненны лічбавага інтэрактыўнага тэлебачання ў сетках перадачы дадзеных паводле пратаколу IP (IPTV). У плянах таксама пакараненне бесправаднога доступу да сетак перадачы дадзеных паводле тэхналёгіі WiMAX.

Nokia Siemens Networks — вядучы сусветны праўайдэр камунікацыйных паслуг і паставшчыкоў тэлекамунікацыйнага абсталівання. Штат налічвае каля 20 тыс. спэцыялістаў у галіне паслугай па ўсім сусвете. Штаб-кватэра знаходзіцца ў Эспа (Фінляндія).

СП; інф. БЕЛТА

То кіем, то ласкай

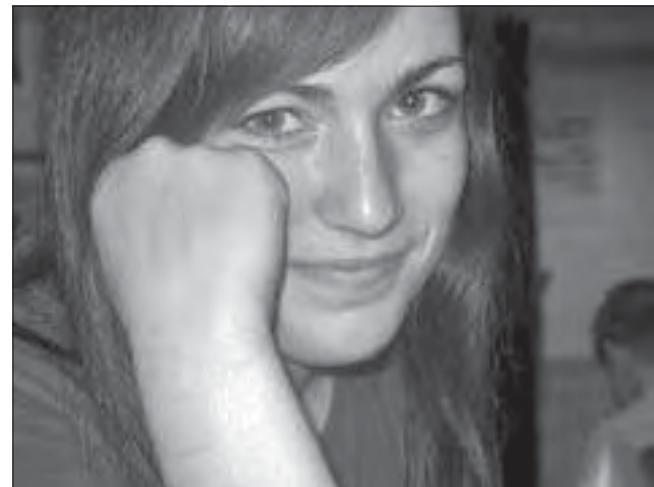
Кацярыну Салаўёву аднавілі ва ўніверситетэце.

Пра аднаўленьне Кацярыны Салаўёвой паведаміў рэктар Полацкага дзяржаўнага ўніверсітету З.Лазоўскі, выклікаўшы Касю на неафіцыйную размову. Але з адной умоваю — да першага затрымання альбо правапарушэння. З словаў К. Сала-

ўёвай, яна не чакала такога павароту падзеяў.

«Я дзівуюся, бо, здаецца, такіх выпадкаў яшчэ не было. Думаю, што паўплывала шырокая грамадзкае абурэнье», — усміхаецца дзяўчына.

Буг

Суд над Фінькевічам прызначаны на 20 сіння

Ён пачнешца у 10.30. Фінькевічу прад'яўлена абвінавачаньне па арт. 415 Крымінальнага кодэкса (ухіленыне ад пакарання ў выглядзе абмежавання волі). Юнак ад 2006 году сядзіць за нанясеныне на съцены графіці «Мы хотам новага!». 90 грамадzkіх дзеячоў, сярод якіх Уладзімер Арлоў, Аляксандар Мілікевіч, Ніл Гілевіч накіравалі судзьдзю ліст, у якім

зъвіртающа да ягона га сумленьня.

Падтрымліваеш свабоду і демакратыю? Дай сыгнал!

У сেціве зъявіўся сайт на польскай мове «Падай сыгнал!». Ён запрашае даучацца да падтрымкі свабоды і демакратыі ў Беларусі явачным спосабам: упісаць сваё імя і пакінуць камэнтар. А яшчэ ягоныя аўтары заклікаюць падаўаць сыгнал, калі ўзбоч дарогі ўзынікне бігборд з рэкламай акцыі або каля

беларускага пасольства.

Пэнсіянэры скупляюць лекі

Да скасавання амаль усіх льготаў засталіся лічаныя дні. Тому многія пэнсіянэры скупляюць у аптэках лекі па льготных цэнах.

Экс-прэзыдэнт Пэр атрымаў шэсьць гадоў турмы

Былы прэзыдэнт Пэр Альберт Фухіморы асуджаны на шэсьць гадоў турмы за злоўживанье ўладай. Фухіморы прызналі віна-

ватым ў тым, што загадаў свайму памагатаму выкрасыці з дому кіраўніка службы выведкі дакумэнты, якія сведчылі пра карупцыю ва ўрадзе.

Адначасова працягваеца суд па абвінавачанні Фухіморы ў тым, што ён падчас прэзыдэнтства ў 1990—2000 гадах аддаваў загады пра забойствы і выкраданьні, калі ішла барацьба зь левымі пастанцамі. Тады загінулі 25 чалавек.

Буг; АК

Нафтаправод «Адэса—Броды» запрацуе авэрсна ў 2008-м

Украіна і Польшча плянуюць запусціць нафтагон «Адэса—Броды» ў авэрсным рэжыме ў сярэдзіне 2008 году. Пра гэта, як паведамляе прэс-служба кіраўніка украінскай дзяржавы, заяўлілі прэзыдэнты Віктар Юшчанка і Лех Качынскі ў Адэскай вобласці пасля наведваньня марскога нафтавага тэрміналу «Паўднёны».

«Пачаткам рэалізацыі гэтага праекту, у тым разуменіні, як мы сёняня казалі, я бачыў бы сярэдзіну

2008 году. Мы маем усе падставы цвёрда пра гэта заяўляць», — сказаў В. Юшчанка. Ён удачлайдніў, што першы этап таго, калі выкарыстаныя нафтаправоду прадугледжвае транспартаванье нафты ў авэрсным рэжыме да Бродоў — а з гэтага адпраўнога пункту яна будзе перавозіцца чыгункаю.

Прэзыдэнт Украіны таксама паведаміў, што, згодна з плянам развязыцца гэтага праекту, у сінезні 2007 году адбудзеца фармаванье

статутнага фонду СП «Новая Сарматыя», у красавіку будзе зацверджана тэхнічна-еканамічнае аргументаванье праекту з тым, каб ужо ў траўні гэтая кампанія магла выйсці на рынок замежных пазычаньняў і зъвірнуцца па пазыкі да ЭБРР.

«Я чакаю, што падчас Энергетычнага саміту ў Кіеве можна будзе пабачыць першы этап працы энергаправоду «Адэса—Броды», — сказаў прэзыдэнт Польшчы. На ягоную думку, дабудова нафтагону да Гданьску маг-

чымацца ў 2011—2012 гадах. «Калі б не палітыка, праект «Адэса—Броды» працаў бы ўжо не адзін год», — таксама адзначыў прэзыдэнт Украіны.

Прэзыдэнт Украіны падпісаў указ пра правядзенне ў траўні 2008 году ў Кіеве Міжнароднага энергетычнага саміту, які, паводле ягоных перакананьняў, завершыць усю лягістыку, звязаную з рэалізацыяй праекту «Адэса—Броды—Плоцк—Гданьск».

NX, unian.net

з ь б я р ы

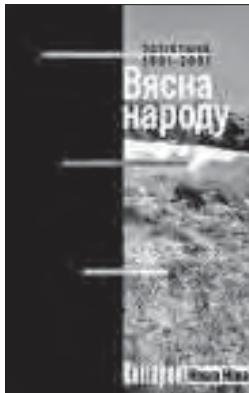
« К н і г а р н ю

« Н а ш а Н і в а »

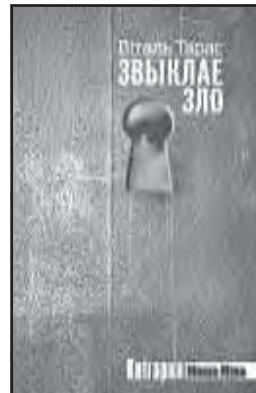
Апошні месяцы па старых цэнах!

Толькі да праваслаўных Калядаў (7 студзеня) кнігі сэрыі «Кнігарня «Наша Ніва» будуць прадавацца па старых цэнаў. З 2008 году цэны павышаюцца на 50 %. Зрабі падарунак сабе, а нават сваім унукам.

Замаўляйце кнігі праз
029-505-39-11
029-126-36-87
knihi@me.by

Вясна народу:
Эсэстыка 1991—2007

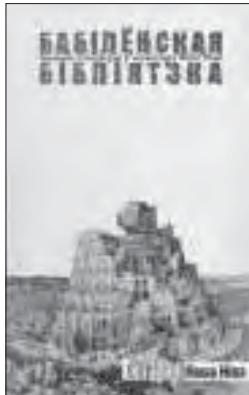
Віталь Тарас. Звыклае зло. Зборнік эсэ.

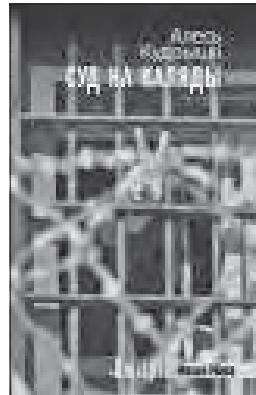
Застаемся! Сакавік 2006:
Прыватнае і агульнае

Сямён Печанко.
У беларускім войску:
Падарунак прызыўніку.

Бабілёнская бібліятэка:
Замежная літаратура ў
перакладах «Нашай Нівы».

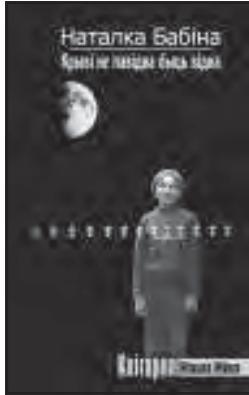
**Алесь Кудрыцкі. Суд на
Каляды.** Зборнік
публіцыстыкі.

Увага! Засталіся
апошнія дзесяць асобнікаў!

**Андрэй
Хадановіч.
Сто лі100ў
на tut.by.**
Новая кніга
павета, якога
німа патрэбы
прэзентаваць.

Увага! У продажы застаецца
апошняя сотня асобнікаў!

Наталка Бабіна. Крыві не
павідна быць відна

Кнігу склалі апавяданьні і
дэтэктыўная аповесьць.

Наталка Бабіна. Рыбін
гарод. Раман

Паветраны шар:
беларускае мужчынскае
апавяданне

У кнігу ўвайшлі найлепшыя
мужчынскія апавяданні 1991
—2007 гадоў у выбарцы
«Нашай Нівы». Гэта
апавяданні Вячаслава
Адамчыка, Уладзімера
Арлова, Ігара Бабкова, Васіля
Быкава, Лявона Вольскага,
Адама Глебуса, і іншых —
усяго 30 аўтараў.

**Жанчыны выходзяць з-
пад контрлю:** Беларускае
жаночае апавяданне

У зборнік ўвайшлі творы
найлепшых сучасных аўтарак:
Тацьцяны Барысік, Евы
Вежнавец, Марыі Роўды ды
іншых.

**Найсьнейшая Реч
Паспалітая:** Цывілізацыя—
Культура—Рэлігія—
Палітыка—Авантура—
Героіка—Успамін.

Валянцін Тарас.
На высьпе ўспамінаў.
У сваіх мэмуарах, поўных
важкіх дэталёў і трапных
апісаньняў, пісьменык
запрашае нас у прастору, дзе
жылі Якуб Колас, Уладзімер
Караткевіч, Васіль Быкаў,
Яўгенія Янішчыц...
Гэта ўнікальны летапіс
быцьця душы, што
праходзіць праз вайну і мір,
жыцьцё і съмерць,
саброяўства і зраду,
напісаны паўзьверх старонак
гісторыі СССР, Эўропы,
Беларусі...

шукайце ў кнігарнях і ў незалежных распаваўсюдніках

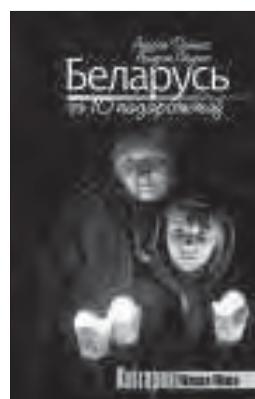

Календар на 2008 год

са здымкамі фатографаў «НН»
Юліі Дарашкевіч і Андрэя Лянкевіча.

Пётра Краўчанка.
Беларусь на ростанях:
Нататкі дыпляматы і палітыка

**Андрэй Дынко, Андрэй
Скурко. Беларусь за 10
падарожжаў.** Кніга
падарожных эсэ.

Павал Севярынец.
Лісты з лесу. У кнізе
сабраныя лісты, якія Павал
Севярынец ад верасня
2005 да ліпеня 2007
дасылаў у «Нашу Ніву» з
Малога Сітна — есца сваёй
высылкі.

Пётра Рудкоўскі.
Паўстаныне Беларусь

У змаганьні Вячоркі і Міхалевіча перамог Баршчэўскі

Лявон Баршчэўскі вылучыў сваю кандыдатуру на пасаду старшыні Партыі БНФ і быў падтрыманы дэлегатамі аднаголосна пасля таго, як галасы падзяліліся пароўну між Вячоркам і Міхалевічам. Зъмена на чале партыі адбылася, але не на карысць наймаладзейшага пакаленьня. Партию ўзначаліў палітычны старожыл, які мае вялікі грамадзкі аўтарытэт і ў той жа час дасьведчаны ў апаратных гульнях. Можна чакаць, што роля Партыі БНФ у Аб'яднаных дэмакратычных сілах узрасце, а кааліцыя АДС захаваецца.

Субота

Працу Дзясятага зъезду Партыі БНФ пачаў традыцыйна — з выканання гімну «Магутны Божа». Над сцэнай вісіе вялікі бел-чырвона-белы сцяг.

Першаму слова далі старшыню партыі Вінцку Вячорку, які зрабіў невялікую спрэваздачу па працы Партыі за апошнія два гады. Ён адразу прапанаваў ушанаваць хвіліна маўчаныня тых фронтаўцаў, які за гэтыя тэрмін пайшлі з жыцця — Кастуся Мысліуша, Тамару Грузнову, Цімоха Вострыкава. Таксама Вячорка зачытаў вершаванае прывітаныне ад народнага паэта Беларусі Рыгора Барадуліна: «Ад сэрца жадаю Народну Фронту / Застацца адзіным без капрамонту».

У заслугі БНФ Вячорка паставіў тое, што Партыя зрабіла Мілінкевіча адзіным кандыдатам ад апазыцыі. Вячорка таксама перакананы, што асноўную працу на тых выбарах зрабілі фронтаўцы. У актыў Партыі старшыня занёс і сёлетнія мясцовыя выбары.

Віктар Івашкевіч зрабіў акцэнт у сваім выступе на ўдалых вулічных акцыях. Алесь Міхалевіч расказаў пра сваю падтрымку рэгіянальным структурам БНФ, а таксама звольненым з працы фронтаўцам.

Ужо ў першым выступе ў спрэчках Галіна Сямдзянава прапанавала, каб Партыя БНФ вылучыла сваёго кандыдата на наступных прэзыдэнцкіх выбарах. Алег Юркін зрабіў удакладненне, каб гэтае вылучэнне адбыва-

лася ў рамках Аб'яднаных дэмакратычных сілаў. Дэлегаты зъезду ўхвалілі гэтыя пропановы.

З вуснаў выступоўцаў гучала багата крытыкі, як у бок Міхалевіча, так і Вячоркі. У падтрымку Віктара Івашкевіча выступіў толькі Кастусь Смолікай з Віцебску.

Надышоў час галасавання. Вынікі першага туру аказаліся наступнымі: Вячорка — 107 галасоў, Міхалевіч — 104, Івашкевіч — 26. Івашкевіч, які выбыў з гонкі, перад другім турам падтрымаў Вячорку. Аднак ня ўсе ягоныя прыхільнікі зрабілі тое самае. Вячорку для перамогі забракла чатырох галасоў: за яго прагаласавалі 118 дэлегатаў, за Міхалевіча — 110. Паводле статуту Партыі пераможчам абвішчаецца кандыдат, які набраў 50% плюс адзін голос. На гэтым зъездзе такім кворумам быў бы вынік у 122 галасы.

Партыя аказалася ў патавай сытуацыі, якая нагадала фатальны зъезд 1999 году, што скончыўся расколам. Тады таксама ніхто з кандыдатаў не набраў больш за 50% галасоў.

Нядзеля

Другі дзень зъезду пачаўся з сэнсацыі. Лявон Баршчэўскі выйшаў на трыбуну і прапанаваў сябе на пасаду старшыні Партыі БНФ. Зали сустрэла ягоную заяву аплядыментамі.

Гэтаму папярэднічала напружаная кулюарная барацьба. Уладзімер Лабковіч прапанаваў унесці зъмены ў

рэгламэнт, каб старшыню абіраць простай большасцю галасоў, а не паводле схемы 50% + 1 голос. Юры Губарэвіч выказаўся за тое, каб празь нейкі час правесці другую сесію зъезду. Міхалевіч пропанаваў вызначыць кампрамісную кандыдатуру на старшыню. Баршчэўскі вырашыў: трэба ўратаваць ситуацыю.

Яму, былому дэпутату Вярхоўнага Савету і выканайцу абавязкаў старшыні БНФ пасля эміграцыі Пазняніка, не займаць палітычнага досьведу. А як удзельнік нацыянальна-вызваленчага руху і адзін з заснавальнікаў Беларускага ліцэю, Баршчэўскі мае неаспрэчны маральны аўтарытэт.

Мінулыя 8 гадоў ён ухіляўся ад палітычнае дзеянісці. Аднак унахы з суботы на нядзелю вымушаны быў вярнуцца.

Вячорка падтрымаў Баршчэўскага. А Міхалевіч заявіў, што здымает сваю кандыдатуру на карысць Баршчэўскага. У бюлетэні для галасавання

Лявон Баршчэўскі

нарадзіўся 4 сакавіка 1958 у Палацку. Скончыў Менскі пэдагагічны інстытут замежных моваў на спэцыяльнасці нямецкая і ангельская мовы, пасля аспірантуру пры Менскім пэдынстытуце замежных моваў.

Кандыдат філялягічных навук. Быў дэпутатам Вярхоўнага Савету 12 скліканняў ад Наваполацку. У 1996—1999 выконваў абавязкі старшыні Партыі БНФ. Заснавальнік і намеснік дырэктара Беларускага гуманітарнага ліцэю. Перакладаў больш як з трыццаті моваў. Гаворыць на сямі мовах.

Баршчэўскі прыняў кірауніцтва як цяжкі груз.

Юлія ДАРАШКЕВІЧ

Паговорваюць, што Баршчэўскі хацеў бы праз два гады перадаць лейцы Аляксею Янукевічу.

www.SVABODA.ORG

Алесь Міхалевіч на мае намеру спыняцца.

ўнесенае толькі адно прозвішча. Вынік: «за» 211 дэлегатаў з 236.

Такім чынам, зъмена на чале Партыі БНФ адбылася, але яшчэ не на карысць маладзейшага пакалення. Партыю ўзначаліў палітычны старжыл, які мае вялікі грамадзкі аўтарытэт і ў той жа час дасьведчаны ў апаратных гульнях.

Намеснікі

Хоць Баршчэўскі не прапанаваў у намеснікі ніводнага з «абнаўленцаў», зъезд вырашыў іначай.

У выніку галасавання першым намеснікам, намеснікам у міжнародных справах абраўся Вячорка. Намеснікам па рэгіянальной палітыцы стаў Губарэвіч, які перамог Сяргея Мальчыка. Намеснікам старшыні ў справах інфармацыйна-ідэялагічнай працы выбралі Аляксея Янукевіча. Саступіў яму Ігар Лялькоў. Івашкевіч звоймецца арганізаций палітычных

кампаніяў і працай з мэтовымі групамі. Партыйнае будаўніцтва і сувязь з палітычнымі суб'ектамі ачоліць Міхалевіч, які перамог Лабковіча.

Новаабраны старшыня заяўіў, што зъбіраецца працаўца на пасадзе старшыні толькі два гады як антыкрызысны мэнеджэр і што радыкальных зъменаў у партыі ня будзе.

**Зыміцер Панкавец,
Сямён Печанко**

Баршчэўскі хоча сустрэчы з Радзьковым

Лявон Баршчэўскі падрыхтаваў ліст да старшыні грамадзкага аб'яднання «Белая Русь» з просьбай асабістай сустрэчы. Аб гэтым новаабраны старшыня Партыі БНФ паведаміў сёньня на сваёй першай прэс-канферэнцыі.

Баршчэўскі заяўіў, што сустрэча

Віталь Цыганкоў: Разъняволіцца б нашым палітыкам...

Калі б нейкі далёкі ад палітыкі чалавек увайшоў у залю ДК МАЗ падчас выступу Вінцuka Вячоркі, ён бы ніколі не падумаў, што прамаўляе лідэр партыі, палова якой хоча яго на адстаўкі. Ніякія абставіны ня могуць зъмяніць непахісныя вячоркаўскія стыль — сухі, бездакорны, прафэсарскі. Не было аніякіх рытарычных прыёмаў, эмацыйных усплескаў, удалых жартаў. Нават у такой крытычнай ситуацыі Вячорка не пажадаў (альбо ня здолеў) вырвацца за рамкі свайго палітычнага падыходу, палітычнага тэмпэрамэнту.

Што павінен такога зрабіць кіраунік партыі, каб заслужыць наступныя словаў ад дэлегата Андрэя Юркова: «Ня ведаю, ці зробіць лепш замена лідера, але ведаю, што горш ня будзе».

Калі кажуць, што ў Вячоркі няма харызмы, то, здаецца, у Міхалевіча яе яшчэ менш. Ці, можа, ягоныя прыхільнікі лічаць, што яна можа раскрыцца толькі на пасадзе старшыні? Затое дакумэнты ягоныя на зъездзе былі падрыхтаваныя, як у добрых рэкламных брашуры, пра героя вказываючыя вядомыя людзі — Мілінкевіч, Севярынец, старшыня «Бацькаўшчыны» Макоўская, лідэр прадпрымальнікаў Шумчанка. Міхалевіч дзейнічае тэхналягічна, ён размаўляў пэрсанальна ці ня з кожным дэлегатам зъезду, ён абяцае, што падчас ягонага кірауніцтва БНФ павінен прыйсьці да ўлады. У Вячоркі, відаць, не хапае нахабства абяцаць такое...

Але, як сказаў гарадзенскі дэпутат Сяргей Мальчык, «шэры кардынал ня можа стаць каралём»...

Пасля гэтага зъезду БНФ Фронт не застанецца тым са-мым.

Віталь Цыганкоў, радыё «Свабода»

патрэбная, каб паставіць перад міністрами адукацыі сур'ёзныя пытанні. Па-першае, гэта ніzkі ўзровень выкладання ў школах гісторыі Беларусі. «Становішча значна пагоршылася. Цяпер да нас прыходзяць абітурыенты, ў якіх «дзяявіцкі» ў атэстасце, а яны ня ведаюць, у якім стагодзьдзі была заключаная Люблінская унія», — кажа Баршчэўскі. Другое сур'ёзнае пытанніне — рэпрэсіі супраць палітычна актыўных школьнікаў і студэнцтва, «за якія міністар адукацыі адказвае непасрэдна».

«Раней Радзькоў пазбягаў сустрэчаў, нават ад ліцэістаў збег працічны ход. Цяпер ён заяўіў, што гатовы да дыялогу з апазыцыяй. І мы прымусім яго не ігнараваць нас. Калі ўжо ён стаў кірауніком «Белай Русі», то цяпер мы можам сустрэчыся і як прадстаўнікі грамадзкіх аб'яднанняў», — заяўіў Баршчэўскі.

Яраслаў Сычэвік

Ідэалёгія патрабуе чысьціні

Паездка за мяжу сталася падставаю для звольнення выкладчыка ў Баранавічах.

Кіраўніцтва Баранавіцкага дзяржавнага ўніверситету (БарДУ) 26 лістапада не працягнула контракт са старэйшым выкладчыкам катэдры філязофіі й гісторыі Анатолем Трафімчыкам.

Афіцыйна контракт не працягнуты за парушэнне дысцыпліны. Трафімчык напрыканцы 2006 году зъезьдзіў у Вільню на канферэнцыю гісторыкаў без дазволу рэктарата. Гэта палічылі за палітычную дзеянасць.

Рэктар Васіль Качурка ў прыватнай гутарцы патлумчыў Анатолю Трафімчыку, што афіцыйна ён выключаны за адсутнасць на працы, але ў сапраўднасці — за палітычную дзеянасць.

Анатоль зъяўляецца кандыдатам гістарычных наукаў, абараняўся ў Інстытуце гісторыі НАН Украіны. На Бацькаўшчыне такі дыплём не прызнаны. Таму ад заснаванья БарДУ пачынаў працу дацэнтам. Потым быў «разжалаваны» да старэйшага выкладчыка. Адбылося тое амаль адразу пасля ягонага камэнтара пра бальшавіцкую кастрыйніцкую рэвалюцыю для незалежнага баранавіцкага тыднёвіка INTEX-PRESS.

Пра тое, што адбылося потым, расказвае сам Трафімчык:

— Пасля, у верасьні 2007 году, рэктар не пусціў мяне ў Польшчу, куды я быў запрошаны на канферэнцыю. Сказаў, што, маўляў, звольнім, тады і паедзеш. Рэктар закідаў мне публікацыі ў не-

дзяржаўных выданьнях, такіх як ARCHE, баранавіцкім INTEX-PRESS ды «Ганцавіцкім Часе». На думку Кучуркі, такое нельга рабіць выкладчыку дзяржаўных установаў. Зразумела, гэта не пісалася ў пратаколе камісіі. Было, аднак, зазначана, што, як выкладчык і навуковец, я задавальняю юніверситет. Але ідэалёгія патрабуе чысьціні.

Даўно вядома, што ў правінцыі чынавенства больш адчувае залежнасць ад менскіх уладаў. Паглядае са страхам і трапятаннем на сталіцу. Засыерагаецца... Як страшная показка, у Баранавічах па людзях ходзіць байка, як чынавенства юніверу першы тост на Новы 2007 год выпіла за Лукашэнку. Дадаўшы, што без яго яны дасюль былі б нікім. Выпівалі, зразумела, стоячы...

Сам Трафімчык з гумарам камэнтует падзеі, што адбыліся зь ім:

— Кіруючыся лёгікай Качуркі, паводле якой ён рабіць мяне апазыцыянэрам за паездку за мяжу, можна прыйсці да жахлівых высноваў, бо, па-першае, само кіраўніцтва БарДУ зъезьдзіць за мяжу на шмат часцей за мяне. Па-другое, яны абвінавачваюць мяне ў апазыцыйнасці на падставе май публікацыяў. Але я друкаўся і ў часопісе Адміністрацыі презыдэнта «Беларускай Думцы» — артыкул пра інсцэнізацыю Міколкі-Паравоза. Ці, можа, БД таксама апазыцыйная? А як патлумачыць, што

кіраўніцтва БарДУ не чытае БД, але чытае апазыцыйныя СМИ? Па-трэцяе, сваімі дзеяньнямі яны выштурхоўваюць мяне ў палітычнае поле апазыцыі. Раней я ў сваіх дзеяньнях намагаўся быць апалітычным. Каму гэта выгадна — уладзе ці апазыцыі?

На мае пытанье, ці не сталася беларуская мова, якой заўсёды карыстаеца Анатоль, падставаю для звольнення, Трафімчык адказаў:

— Пра гэта ніхто адкрыта ня згадваў. Праўда, па ўстанове даўно хадзілі чуткі, што «вот он разговаривает на беларускай мове». Сярод выкладчыкаў я нават атрымаў мянушку — «Беларус». Студэнты ж ставяцца да мовы на лекцыях нармальна. Дарэчы, для іх я — «гісторык» ці «філэзаф», у залежнасці

ад выкладаных дысцыплінай. Альбо «Трафім»...

Па сканчэнні контракту, з 1 сінтября, Анатоль зьбіраеца адпачыць ад таго маразму, што пераследуе яго ўжо год. Хоча паваліца на печы ў бацькоўскай хаце, што ў вёсцы Вялікія Круговічы Ганцавіцкага раёну.

Адначасова будзе займацца систэмайзацыяй свайго навуковага патэнцыялу. На сёньняшні дзень сасыпела патрэба ў дапісанын дзівюх манографіяў па гісторыі 1-й паловы XX стагодзьдзя і дзівюх навукова-папулянных манографіяў. Раней неставала часу. Са словаў Анатоля, ён ужо мае прапановы працы за межамі Беларусі. Ад Нямеччыны да Літвы. Будзе час на прыняцьце рашэння.

**Руслан Равякі,
Баранавічы**

4 сіння**Клімаў сустрэўся з сям'ёй**

Жонка палітвязня **Андрэя Клімава** Тачана правляла трох дні ў Мазырскай калёні на доўгатэрміновым спатканні з мужам. Тым часам Дэпартамэнт выканання пакарання МУС паведаміў, што стан здароўя А. Клімава ў калёні ацэньваецца як здравінельны. У лісце, які выканануа авабязкай начальніка ДВП МУС **Юры Барынкоў** накіраваў у адказ на запыт старшыні АГП **Анатоля Любядзкага**, адзначаеца, што асуджаны А. Клімаў прыбыў у калёнію 13 кастрычніка і быў узяты на дыспансерны ўлік з дыягнозам «шэмічная хвароба сэрца, стэнкардия».

Затрымалі за стужачкі

Каля ўніверсаму «Берасьце» была затрыманая актыўістка кампаніі «Jeans — за Свабоду!» **Вольга Гулякевіч**. Дзялчына завязала сінія стужачкі на слупы ўздоўж праспекту Газеты «Звязда». Супрацоўнікі міліцыі, якія затрымалі яе, не прадставіліся і патрабавалі адключыць сотовы тэлефон. Вольгу адвезлі ў ГАМ №1 Маскоўскага раёну і вызвалілі толькі праз дзве гадзіны, сканфіскаўшы стужкі, якія яшчэ заставаліся.

5 сіння**Апісалі тавар**

У **Аляксандра Макаевіча**, аднаго з лідэраў прадпрымальніцкага руху і заяўніка мітынгу прадпрымальнікаў 10 сіння, апісалі ўесь тавар на рынку «Ждановічы». Тавар на суму 2 тысячаў далаўраў застаўся на захаванні ўладальніка бяз права продажу. Прадпрымальніцкую дзеяльнасць Макаеву праверці АБЭЗ. Сам прадпрымальнік звязвае гэта з падрыхтоўкай да мітынгу прадпрымальнікаў.

6 сіння**Хадэкам адмовілі ў рэгістрацыі**

Аргамітэт па стварэнні грамадзкага аўяднання «Беларуская хрысьціянская дэмакратыя» атрымаў з Міністэрства юстыцыі адмову ў рэгістрацыі. Заяўнікі нібыта не патлумачылі ў статуте арганізацыі сутнасць хрысьціянскіх каштоўнасцей, а таксама тое, як БХД будзе іх адстойваць. Аргамітэт у сувязі з гэтым рыхтуе скаругу.

Сканфіскавалі рyzограф і 5000 улётак

У выніку ператрусу на офісе Беларускага кангрэсу дэмакратычных прафсаюзаў быў сканфіскаваны рyzограф і 5000 тысячаў улётак, у якіх быў заклік прысьці на акцыю прадпрымальнікаў 10 сіння. Аднаго з лідэраў прадпрымальніцкага руху **Аляксандра Макаева**, а таксама моладзевых актыўістў **Алега Корбана**, **Міколу Сяргеенку** і **Надзею Сіньковіч** адвезлі ў РУУС Ленінскага раёну. Дзялчыну адпусцілі, а на ўсіх астатніх склалі адміністрацыйныя пратаколы за лаянку, пасля чаго іх таксама вызвалілі. Суд над усімі траймі прызначаны на 12 сіннякі аба 11:00 ў судзе Ленінскага раёну (бул. Сямяшки, 33).

7 сіння**КХП-БНФ пагражаютъ ліквідацыяй**

Міністэрства юстыцыі вынесла папярэджаньне Кансэрватыўна-хрысьціянской партыі

хроніка апазыцыі

БНФ. Партыйцаў папярэдзілі пра недапушчальнасць распальвання міжнацыянальнай варожасці. Падставай для паграждання стаў ліст, які сібры КХП-БНФ распаўсюджвалі ў дзяржаўных органах. Паводле Мін'юсту, ліст «скіраваны на фармаванне няправіл, няявісці да расейскай нацыянальнасці». Міністэрства юстыцыі прапануе спыніць распаўсюджванье ліста і прызнаць яго распаўсюдом памылковым дзеяннем. У выпадку невыканання партыю ліквідуюць.

10 сіння**Зарамбюка абвінавацілі**

Мастоўскага дэмакратычнага актыўіста **Алесі Зарамбюку** абвінавачаюць у арганізацыі несанкцыянованага мітынгу і пагражжаюць судом. Мітынгам пракуратура Мастоў лічыць супрэчу **Аляксандра Мілінкевіча** з жыхарамі райцэнтру 4 лістапада.

11 сіння**Арышты за прадпрымальніцкі мітынг**

Намеснік старшыні Партыі БНФ **Віктар Івашкевіч** асуджаны судом Цэнтральнага раёну Менску да 15 сутак адміністрацыйнага арышту за «нечэнзурную лаянку» (арт. 17.1 АК). Яго затрымалі 10 сіння, калі ён вярнуўся з мітынгу прадпрымальнікаў.

Актыўіст кампаніі «За свабоднае развіццё прадпрымальніцтва» **Аляксандра Макаева** і **Аляксандра Цацуру** затрымалі перад пачаткам акцыі. Судзьдзя Маскоўскага раёну **Казак** прысудзіў Макаеву 7 сутак арышту нібыта за лаянку. За тое самае суд Цэнтральнага раёну адмераў Цацуру 10 сутак.

Вінаватым у арганізацыі несанкцыянованага мітынгу і шэсця да плошчы Незалежнасці суд Цэнтральнага раёну прызнаў аднаго з прадпрымальніцкіх лідэраў **Віктара Гарбачова**. Присуд — 15 сутак арышту. **Віктара Калея** і **Віктара Крывала** ў тым жа судзе абвінавацілі ў актыўным удзеле ў несанкцыянованым мерапрыемстве. Присуд — 10 і 15 сутак арышту адпаведна. **Юнака Барыса Гаццкага** асудзілі на 7 сутак.

Актыўістка АГП **Крысыціна Шацікава** аштрафавана на 20 базавых велічыніяў (700 тыс. бел. руб.).

Вольгу Казуліну, якая ў часе мітынгу прадпрымальнікай прыехала на Каstryчніцкую плошчу з партрэтамі свайго бацькі, супрацоўнікі ДАІ аштрафавалі на 5 б.а. за тое, што яе пасажыры нібыта былі не прышпіленыя, а таксама за тое, што яна беспадстайна сыгналіла.

17 сіння ў Гомелі адбудзеца суд на прадпрымальніцай **Ірынай Камінскай**, якую вінаваціць у распаўсюдзе ўлётак, прысьвечаенных акцыі 10 сіння. Жанчыне пагражжае арышт да 10 сутак.

12 сіння ў Гомелі адбудзеца суд на прадпрымальніцай **Ірынай Камінскай**, якую вінаваціць у распаўсюдзе ўлётак, прысьвечаенных акцыі 10 сіння. Жанчыне пагражжае арышт да 10 сутак.

17 сіння ў Гомелі адбудзеца суд на прадпрымальніцай **Ірынай Камінскай**, якую вінаваціць у распаўсюдзе ўлётак, прысьвечаенных акцыі 10 сіння. Жанчыне пагражжае арышт да 10 сутак.

Прысуды ўдзельнікам мітынгу 10 сіння вынослі судзьдзі **Ясімовіч**, **Самасейка**, **Бычко**, **Казак**.

Павіншуй вязьня са съятамі

Яму цяпер цяжка.
Твой ліст можа
выратаваць яго.

Аўтуховіч Мікола

Менск, вул. Кальварыйская 36,
ВК-1, а/c 35, атрад 3

Дашкевіч Зыміцер

Шклоў, ВК №17
213004 Магілёўская вобласць

Казулін Аляксандар

Віцебскі раён, пас. Віцьба,
ВК-3, атрад 1

211300 Віцебская вобласць

Клімаў Андрэй Яўгенавіч

г. Мазыр-ІІ, ВК-20

247760 Гомельская вобл.

Артур Фінькевіч

г. Магілёў, 212011
вул Крупскай дом 99а
(съледчая турма №4),
камера 85

ІСПОДАГА ПРАФАСОУ

Гандляры паказалі характар

У Менску несанкцыянаўны мітынг і шэсьце ў цэнтры гораду сабралі каля тысячы дробных прадпрымальнікаў.

Мітынг прадпрымальнікаў 10 сьнежня на Кастрычніцкай плошчы ня быў санкцыяваны Менгарвыканкамам. Гарадзкія ўлады прадказальна адаслалі гандляроў на Бангалор. Але прадпрымальнікі яшчэ раней заявілі, што ў любым выпадку зъяруща каля Палацу рэспублікі.

Улады традыцыйна распачалі прэвэнтыўныя дзеяньні. Адзін з заяўнікаў акцыі, актыўіст руху «За вольнае раззвіццё прадпрымальніцтва» Аляксандар Таўстыка і прадпрымальнік Руслан Луцэнка былі асуджаны на арышт за раздачу ўлётак з патрабаваннем адмены ўказу №760. А аднаго з лідэраў прадпрымальніцкага руху Аляксандра Макаева ды моладзевых актыўістаў Алега Корбана і Міколу Сяргеенку яшчэ чакае суд. Міліцыянты сканфіскавалі ў арганізатораў рызограф і 5 тысячаў ўлётак з заклікамі прыйсьці на акцыю 10 сьнежня.

У панядзелак а 12-й па Кастрычніцкай плошчы пад гучную музыку, што неслася з рэпрадуктараў, разгульвалі некалькі дзясяткаў супрацоўнікаў у цывільнym ды столькі ж журналістай. Міліцыятаў у цывільнym акрамя падобных выразаў твараў яднала характэрная дэталь — большасць з іх была абутая ў адноўлявавы красоўкі. Людзі жартавалі: «Абулі «ціхароў» у наш канфіскат».

На падыходах да плошчы ДАІшнікі абшуквалі мікраўтобусы і невялікія грузавікі. Праз паўгадзіны на плошчу пачалі падцягвацца прадпрымальнікі. На экране зявіўся Аляксандар Лукашэнка ў чырвоным строі з ордэнам ад Чавеса. Заўсіміх ліся нават хмурыя дзецюкі ў чорных спартовых куртках. Насупраць экрану спынілася аўто, кіроўца пачаў сыгналіць, а з вокнаў зявіліся партрэты Аляксандра Казуліна. Гэтак дачка палітвязня Вольга нагадала пра свайго бацьку.

Пачалі разгортваць транспаранты. Праз гукаўзмакнільнік прысутных папярэдзілі пра магчымае ўжыванье

фізычнай сілы і спэцсродкаў. На прыступках Палацу рэспублікі пачаўся імправізаваны мітынг. Выступілі заявнікі акцыі, прадпрымальнікі з рэгіёнаў. Старшыня кампаніі «За свободнае раззвіццё прадпрымальніцтва» Віктар Гарбачоў заявіў, што лёс усіх дробных і сярэдніх гандляроў краіны вырашыцца ў наступным годзе. З ягоных словаў, пад пагрозай звольнення па ўсёй Беларусі знаходзяцца некалькі соцен тысяч чалавек. Прагучала ідэя звярнуцца да старшыні Цэнтравыбаркаму з прапановай уладкаваць усіх звольненых сябрамі выбарчых камісіяў на выбарах у парламент, а таксама назіральнікамі.

Аляксандар Таўстыка выказаў задавальненіне, што на мітынг сабралася столькі людзей: «Мы ўлічвалі сытуацыю і разлічвалі на паўсотні».

Да мітінгоўцаў — навіна — выйшлі чыноўнікі. Начальнікі ўпраўлення прадпрымальніцтва камітету эканомікі Менгарвыканкаму Аляксандра Каліноўскага асывісталі і праводзілі з tryбуны пад крыкі «Ганьба». Кіраунік дэпартамэнту па прадпрымальніцтве Міністэрства эканомікі Аляксандар Ліхачэўскі патлумачыў сэнс указу й паабяцаў разгледзець усе канструктыўныя пропановы.

Віктар Гарбачоў заявіў, што на ўзроўні дэпартаментаў іхнае пытаньне вырашыцца немагчыма і заклікаў

передаць свае пропановы ў парламент. Перад тым, як пакінуць Кастрычніцкую плошчу, удзельнікі акцыі заявілі, што калі іхны голас ня будзе пачуты, яны пачнуць забастоўку з 1 студзеня.

Па дарозе да Дому ўраду людзі скандавалі «Жыве Беларусь» і «Мы ня вошы». На гэты час колькасць удзельнікаў дасягнула максимуму. Парламэнтэрэй, што несылі зварот у парламент, сустрэў старшыня камісіі ППНС па прымысловасці, паліўна-энэргетычным комплексе, транспарце, сувязі і прадпрымальніцтве Анатоль Паўловіч. Ён прапанаваў прадпрымальнікам сустрэцца дзеля перамоўы 19 студзеня. Гандляры пагадзіліся і папрасілі ў прысутнасці журналістаў гарантамі ў чыноўнікай і міліцыі, што людзям дадуць разысціся бяз арыштаў. Яшчэ адной просьбай было вызваліць чатырох затрыманых перад акцыяй і ў часе яе: Аляксандра Цацору, Аляксандра Макаева, Вольгу Каузліну й Барыса Гарэцкага. А дзе там. Калі людзі пачалі разыходзіцца, «ціхары» затрымалі Віктара Гарбачова, Віктара Крывала, Крысыншу Шацікову ды Віктара Калея. Пры гэтым быў зьбіты Анатоль Лябедзька. У аўторак затрыманых судзілі за «нензурную лаянку» і «арганізацыю шэсціця». Пераважныя прысуды — арышты ад 10 да 15 сутак.

Сямён Печанко

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

Дзякую

Уладзіславу М. з Калінкавіцкага раёну.

Мікалаю С. з Ганцавіцкага раёну.

Аляксандру К. з Салігорску.

М.С. са Слуцку.

Канстанцыу П., Ганьне К. з Віцебску.

Антону Б., Галіне Ю.

з Верхнядзвінскага раёну.

А.І. з Берасьца.

Райсе М., Генадзю Ш., Івану

К., А.Р., Е.Л.. Зінаідзе Б.,

Алесю Ц., Мікалаю Б., Та-

мары Л. зь Менску.

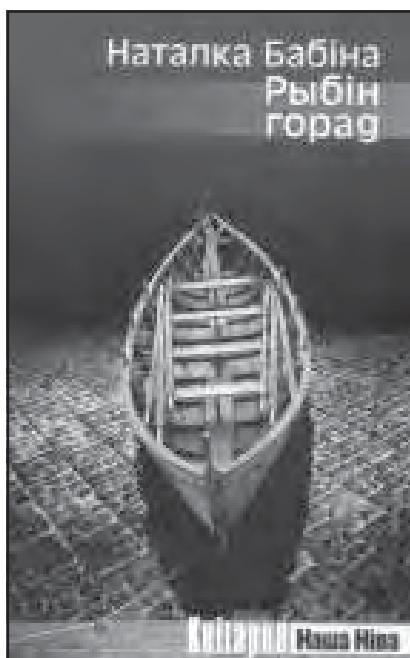
зь б я р ы « К н і г а р н ю « Н а ш а Н і в а »

Дзеяньне новага раману Наталкі Бабінай адбываецца ў часе прэзыдэнцкіх выбараў 2006 году. Але твор ня толькі палітычны — ён лучыць у сабе рысы прыгодніцага, дэтэктывнага, жаночага і гістарычнага раману. А яшча гэта раман пра Берасьце — якое было, якое ёсьць і якое будзе. Гэта захапляльная гісторыя каханья, съмерці, чудаў і ўратаваньня.

Шукайце ў кнігарнях і незалежных распавесюдніках.

NB: Раман мае неўзабаве выйсыці па-польску і ўкраінску. Ён стане першым беларускім творам, які выйдзе ў Польшчу як камэрцыйнае выданье пасля 1991 году.

Рыбін горад: Раман / Наталка Бабіна. — Вільня: Інстытут беларускіх, 2007. — 312 с. («Кнігарня «Наша Ніва»)

ПАВЕДАМЛЕНИЕ

ПВУП "Суродзічы", УНП 190 786 828
МГД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Менск, код 764

Рахунак ат-
рымальніка **3012 206 280 014**

Асабовы
рахунак

(прозвішча, імя, імя па бацьку, адрес)

Від аплаты			Дата	Сума
За газету "Наша Ніва"				
Агулам				

Касір

ПВУП "Суродзічы", УНП 190 786 828
МГД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Менск, код 764

Рахунак ат-
рымальніка **3012 206 280 014**

Асабовы
рахунак

(прозвішча, імя, імя па бацьку, адрес)

Від аплаты			Дата	Сума
За газету "Наша Ніва"				
Агулам				

КВІТАНЦІЯ

Касір

М.П.

Каб
ШТОТЫДЗЕНЬ
атрымліваць
газэту,

дасылайце адрады і
гроши за газету. Кошт
на месяц — 8 тыс.
рублёў.

1) Просім усіх
ахвотных чытаць
газету паведамляць у
Рэдакцыю свае
адрасы і тэлефоны.
Гэта можна зрабіць
праз: тэлефоны: (017)
284-73-29, (029) 260-
78-32 (МТС), (029)
618-54-84, e-mail:
dastauka@nn.by,
паштовы адрес: а/c
537, 220050 Менск.

2) Просім у блінку
банкаўскага
паведамлення ці
паштовага пераказу
дакладна і разборліва
пазначаць адрес, у
тым ліку паштовы
індэкс і код пад'езду.
Па пытаньнях
атрыманыя газеты
пытайцяся Рамана.

Камуніст супраць ЖРЭУ

Сябра ПІБ у Баранавічах выйграў суд у ЖРЭУ, прымусіўшы тое прыбіраць яго пад'езд.

Баранавіцкі сябра Партыі камуністаў беларускай Віктар Цяпін, разам з яшчэ думва жыхарамі свайго дому па вуліцы Камсамольскай № 9, яшчэ ў вэрасні напісаў скаргу ў баранавіцкага «Жыўільёвае рамонтна-эксплуацыйнае ўпраўленне». У ёй было зазначана, што, згодна з Інструкцыяй пра парадак аплаты насельніцтвам жыльлёва-камунальных паслугаў, ЖРЭУ мусіць прыбіраць лесьвічныя клеткі. Але ў іх доме такой паслугі камунальшчыкі ніколі не выконвалі.

Напачатку на іх зварот ЖРЭУ нікак не адзягаваў. Тады жыхары дому па Камсамольскай, 9 звязаліся ў баранавіцкую прокуратуру. Там высьветлілася, што камунальшчыкі даслалі ў тэрмін адказ простымі лістамі кожнаму, хто падпісаўся пад скаргай, але тэя чароўным чынам не дайшли да адрасатаў. Новыя адказы былі дасланы заказнымі лістамі.

У іх паведамлялася, што жыхары сваімі аплатамі кампенсуюць камунальныя выдаткі толькі на 41%. Рэшту мусіць кампенсаваць

гарадзкі бюджет. Але горад выплачвае таксама толькі прыкладна 41% ад патрэбнага. Бюджэт гораду фармуецца ў Берасцьці, таму больш прыход мястэчковы ўлады выдаткованае ня можуць. Вынікае, што ЖРЭУ ня мае магчымасці прыбіраць пад'езды праз недахоп сродкі.

Цяпін, разам з іншымі жыхарамі дому, не пагадзіўся з такім адказам і накіраваў скаргу ў суд. Маўляў, іх фінансавыя мажлівасці камунальшчыкі ня ўлічваюць і з неаплату ці недаплату адразу ж караюць пеняю. Чаму ж тады жыхары мусіць лічыцца з проблемамі ЖРЭУ?

25 кастрычніка суд прызнаў прайду за жыхарамі дому па Камсамольскай, 9 і пастановіў прыбіраць пад'езды істцоў. Акрамя таго, ЖРЭУ мусіць выплаціць па 20000 рублёў кампенсацыі маральнай школы кожнаму з істцоў.

Але цяпер у Баранавічах прыбіраюць толькі пад'езды згаданай камяніцы па вуліцы Камсамольскай. Віктар Цяпін зъбіраецца звязацца ў прокуратуру, каб тая пракантралявала выкананьне камунальшчыкамі закону па ўсім горадзе.

**Руслан Равяка,
Баранавічы**

Беларусь tomorrow

Напішы, што думаеш, і звязысь з Эўропу!

Калі табе да 26 гадоў і ты не абыякавы да будучыні Беларусі, то напіши эсэ і адпрай на электронны адрес belradio@mail.ru

Што пісаць?

Абякавы адну з шасці тэмаў або можаш пісаць па кожнай:

1. Нацыянальная ідэя
2. Высокія тэхналёгіі
3. Адукацыя
4. Культура
5. Зынешняя палітыка
6. Палітычны лад краіны

Колькі часу на раздум?

На напісаныне эсэ даецца час да 20 сіння. Прадугледжаны памер працы — ня больш за 2000 знакаў. Тэматыка у межах буйной тэмы (напрыклад, адукацыя) можа быць якой заўгодна, ад пляні для канкрэтнага ўніверсу да глябальнай ацэнкі систэмы адукацыі.

А судзьдзі хто?

У якасці судзьдзяў выступяць вядомыя эксперыты ў розных галінах (па адным на кожную тэму).

У іх склад уваішлі:

Сяргей Панькоўскі — кандыдат філязофскіх навук, палітоляг, кіраўнік праекту «Наше мненне»

Раман Якаўлеўскі — аглядальнік міжнароднага інтэрнэт-парталу «Wider Europe»

Уладзімер Мацкевіч — філэзаф і палітоляг

Юры Зісер — старшыня дырэктара парталу tut.by

Пётар Марцаў — стваральнік газеты БДГ, журналіст, бізнесмен і аналітык

Максім Жбанкоў — кінакартык, журналіст, выкладчык «Беларускага калегіуму»

Кожны тыдзень у нядзелью на хвялях «Эўрарадыё» і на сایце www.belradio.fm новы праект «Беларусь tomorrow» — цыкл дыскусій па будучыні Беларусі.

Святлаадбіваюцца ўсе!

Вось некалькі выпадкаў, звязаных з флікерамі:

Даша К.: Ішлі мы зь сябрамі на дыскатку ў ДК. Ужо цёмана так было, і ўсе былі бліз флікераў. Ну, і каб нас не штрафулы за гэта, вырашылі скарыстацца падручнымі сродкамі — мабільнікамі, уключылі падсвятленне. Першы ішоў наш сябра, за ім я са сваімі хлопцамі і апошнім, сілнай да нас і тварам да шашы, ішла моя сябровука. Такім агністым вусенем і дзём да дыскаткі. Насустрач людзі з флікераў, съмлююцца, машыны біблікоанць. Адна спыняеца: «А гэта што?» — «А гэта адно вялікае падабенства флікера!» Дайшлі да Біль-бару, ля якога стала нашая міліцыя. І кажуць нам: «Гэта вы каб не набываць флікеры?» Таксама пасымляліся, пахвалілі нас. Цяпер хаджу з флікераў.

Саша С.: Тыдзень не быў дома. Заходжу ў хату, а маці так дэманстрыруе дае мне флікера і кажа: «На, будзеш святлаадбіваца. Хадзі як чалавек, а то яшчэ задушыць хто». Увечары тэлефаную сябрам, пытаю, чаму не заходзяць. А яны бацца, бо ля маёй хаты штовечар стаіць пост ДАІ і ўсіх, хто бліз флікераў, штрафуе. Двух суседзяў аштрафавалі. Адзін ішоў па гарэлку, другі па мінералку. Сама вось хутка буду хадзіць у прыбіральню з флікераў. Адна мая знаёмая пайшла

увечары ў краму набыць што-небудзь смачнае да вячэры. Усе грошы аддала. На штраф за флікер. Да крамы ж мэтраў 100 было. Вось і наелася.

Ганна В., Вялейка

17 міжнародны конкурс дзіцячых малюнкаў на тэму захаванья прыроднага навакольля

У лістападзе 2007 — студзені 2008 г. Програма ААН па проблемах навакольля (ЮНЕП) праводзіць 17-ы конкурс дзіцячых малюнкаў на тэму захаванья прыроднага навакольля — «Змены клімату: нашыя дзеяніні, скіраваныя на зменшэнне інгатуўных уплываў». Малюнкі мусіць адлюстроўваць канкрэтныя дзеяніні, напрыклад: выкарыстаныне аднаўльяльных крыніц энэргіі, выкарыстаныне энэргазберагальных прыладаў, сумеснае выкарыстаныне аўтамабіляў, падтрымка грамадзкага транспарту, пасадка дрэваў і г. д. Правілы і ўмовы конкурсу: фармат малюнкаў — А3 альбо А4; на зваротным баку малюнка — поўнае імя, дата, месяц, год нараджэння, поўны адрес, адрас электроннай пошты, телефон; стыль і тэхніка выкананьня працаў вольныя; працы, якія ўзведзеныя ў іншых конкурсах, не прымаюцца; працы не павінны ўтрымліваць ніякіх словаў і апісаньняў; прымаюцца толькі арыгіналы працаў. Працы мусіць быць дасланы ў рэгіянальныя офисы ЮНЕП у Жэневе. Тэрмін атрымання працаў — да 15 студзеня 2008. Падрабязная інфармація — на <http://svetlahorsk.belarda.org/info/abviestki/>

Як перамагчы і куды едзем?

У выніку эксперыты вызначаюць 6 пераможцаў: па адным на кожную тэму. У дадатак, паводле выніку галасаванняў вызначаюцца яшчэ 2, за працы якіх было аддана больш за ўсё галасоў. Гэтыя 8 асобаў паедуць ў 4-дзённае падарожжа па Польшчы, дзе сустэрніца з палітыкамі, эканамістамі, даведаюцца болей пра польскія рэформы.

І памятайце — чым раней прышлеце працу, тым большая колькасць чалавек пасыпее за яе прагаласаваць.

«НН» з радасцю друкуе ў газэце і на сایце www.nn.by чытацкі лісты, водгукі і меркаваныні. З прычыны вялікага аб'ёму пошты мы на можам пацвярджаць атрыманьне Вашых лістоў, на можам і вяртаць неапубліканыя матэрыялы. Рэдакцыя пакідае за сабой права рэдагаваць допісы. Лісты мусіць быць падпісаныя, з пазнакай адресу. Вы можаце дасылаць іх поштай, электроннай поштай ці факсам.

Наш адрас: а/с 537,

220050 Менск.

e-mail: nn@nn.by.

Факс: (017) 284-73-29

Утопія ў цэгле і тынку

Артур Клінаў адказвае Сяргею Харэўскаму і Захару Шыбеку ("НН", №44)

Дыскусія, якая рана ці позна павінная была паўстаць вакол Гораду Сонца ды наўшчце распачалаася ў пазамінульм нумары «Нашай Нівы» тэкстамі Сяргея Харэўскага й Захара Шыбекі, зводзіца да адной падставовай праблемы: якім чынам адаптаваць Горад Сонца ў нацыянальны кантэкст? Пытаньне, канечнече, можна паставіць інакш: ці трэба ўвогуле адаптаваць Горад Сонца ў нацыянальны кантэкст?

Аднак пытаньне «Якім чынам?» відавочна мае перавагу перад «Ці трэба?», хоць б зыходзячы з таго факту, што, хацелі бы мы таго ці не, Горад Сонца ёсьць аб'ектуўнай дадзенасцю, з якой, у якой ці побач з якой нам давядзенца жыць і надалей. Прымем мы яго ці праігнаруем, але ён застанецца падставовым матывам у фармаваныні вобразу Менску.

Перш за ёсё, каб зняць абвінавачваныні тых, каму ідэя Гораду Сонца не даспадобы, у тым, што ён, быццам, нясе пагрозу старадаўняму Менску, трэба акрэсліць ягоныя рэальныя межы. Бо, натуральна, да Гораду Сонца мае дачыненіне ня ўсё набудаванае тут за савецкім часамі. Бэтонныя спаруды 1970-х, хрушчоўкі ды шмат што яшчэ зьяўляюцца артэфактамі ўжо іншага гораду.

Горад Сонца ёсьць горадам у горадзе ды мае вельмі канкрэтныя прасторавыя абрэсы й час зьяўленення ягоных ансамбляў. З заходу на ўсход ён мае даўжыню прыблізна сем кіляметраў, пачынаецца плошчаю Леніна ды цягнецца да ўсходняй мяжы парку Чалюскінцаў. Яго шырыня вагаеца ад некалькіх кварталаў да не-

калькіх кіляметраў. У пэўных месцах яна сягае ў глыбіню Менску дастаткова даўка, як у раёне жылых кварталаў трактарнага заводу (т.зв. Малы Горад Сонца), але часам абрываецца ўжо за некалькі сотняў метраў, напрыклад, як кварталы Палацу Дзяржбяспекі, што мяжуць з вуліцай Інтэрнацыянальнай, левы бок якой ужо не належыць Гораду Сонца.

Аднак найважнейшым для нас зьяўлецца тое, што Горад Сонца праішоў побач з найбольш каштоўнай, найбольш старадаўнай часткай Менску, практычна не закрануўшы яе. Тое барбарства, якое пракацілася па Нямізе ў 1970-я гады, ужо ня мела ніякага дачынення да Гораду Сонца. Больш за тое, калі ў будучыні паўстане праект аднаўлення Нямігі ды іншых кварталаў, са зносам некалькіх бетонных пачвараў, гэта ніяк не паўплывае на цела Жоўтага Гораду (іншае вызначэнне Гораду Сонца). Наадварот, такі праект толькі б узмацніў канцэптуальную павязь гэтых двух гарадоў — Нямігі ды Жоўтага Гораду.

Разам яны звязаны ў адну міталігічную канструкцыю. Бо ён — Горад СОНца, а яна — БясСОНьне (Няміга ў перакладзе з старалітоўскай азначае бяссонне, альбо тая, якая ня сьпіць.). Яна — бяссонная Ноч, а ён — сонечны Дзень. Яна — падземная рака, бяссоння крыававыя берагі, Стыкс ды Арэхонт, Тартар беларускага лёсу, а Ён — сонечны Горад Мрояў, Горад — прадчуванье выраю, які так і не адбыўся.

Горад Сонца ўвасобіўся ў Менску невыпадкова. Ён

звязаны з ім усёй містыкай пяці стагодзьдзяў перадгісторыі свайго зъяўлення менавіта тут. Калі б ён меў шанец паўстаць у Саратаве ці Тамбове, то ён паўстаў бы там. Перш за ёсё, ён паўстаў бы ў Маскве. Аднак усе выслікі збудаваць яго ў Саратаве, Тамбове, Маскве, а таксама Кіеве, Харкаве, Валгаградзе, Баку ды іншых гарадах Саюзу плёну не далі. Там зъявіліся толькі асобныя фрагменты, будынкі, кварталы, якія патанулы ў эклектыцы папярэднія забудовы гэтых гарадоў. Горад Сонца як цэльнае цела, як цэльны горад увасобіўся толькі тут і нідзе болей у іншым месцы. Таму зая-

Цэнтар Менску —
эта помнік чалавечым
мроям, спробам
ажыццяўіць Утопію —
збудаваць вырай
на зямлі.

вы, што такога добра поўна па ўсёй тэрыторыі былога Саюзу, гучыць, мяшка кожучы, не карэктна. Тым больш некарэктна валіць да адной кучы Горад Сонца, Курапаты, габрыйская гета ды з'верстыя сталінскага рэжыму. Горад Сонца ня ёсьць помнікам сталінізму. Гэта помнік чалавечым мроям, спробам ажыццяўіць Утопію — збудаваць вырай на зямлі, які ніколі ня прыйдзе.

Горад Сонца — унікальны горадабудаўнічы ансамбль, аналягаў якому няма на ашарах Эўропы. І менавіта беларусы сёньня зьяўляюцца спадкаемцамі гэтага дзіўнага помніка. Канечнече, яго мала што звязвае з мілай сэрцу съядомага беларуса сармацкай культурай ды традыцыямі Вялі-

кага Княства Літоўскага. Аднак ніхто й не прапаноўвае зьдзейсніць зь яго адзін з базавых нацыянальных мітаў ды ўсадзіць гіпсавы бюст Карла Маркса на каня побач зь вершнікам на Пагоні. Але мы можам зрабіць зь яго адзін з пазнавальных у съвеце беларускіх брэндаў, такіх як Белавеская пушча, трактар «Беларусь», партызан, дранікі, Віцебская школа, ды пачаць атрымліваць ад яго як матэрыяльныя, гэтак і маральнія дывідэнды.

Калі з матэрыяльнымі дывідэндамі ўсё больш-менш зразумела: у пэрспэктыве Горад Сонца — у выпадку, калі мы не праігнаруем, а ператворым яго ў новы турыстычны брэнд, — здольны прыцягваць мільёны турыстаў з усяго съвету, — то маральнія аспекты патрабуюць пэўных заўвагаў. Сёняня Беларусь — гэта краіна страчанай спадчыны. Калі наш чалавек прыяжджае ў Парыж, Рым, Флярыенцыю ці Прагу, то ў меншай ці большай ступені, але мае комплекс перад величчу гэтых месцаў, бо за плячыма ня мае гораду, роўнага ім. Падабаецца нам гэта ці не, але ў будучым толькі адзіны горад у Беларусі па сваёй мітапаэтычнай і эстэтычнай канструкцыі зможа скласыці ім канкурэнцыю — Менск з Горадам Сонца (і, дай бог, адроджанай Нямігай).

Што ж тычыцца нацыянальнага кантэксту, то Горад Сонца насамрэч ужо даўно прысутнічае ў ім. Магчыма, гэты аргумент прагучыць не зусім навукова, але калі Горад, асьвежаны сакрумам успамінаў дзяцінства хация б аднаго пакалення менчукоў, якія нарадзіліся ў ім, то ён ужо ня можа быць не ў кантэксьце. А цяпер мы маем не адно пакаленіне, але ўжо прыходзіць трэцяя генерацыя беларусаў, кожны з якой зможа сказаць: «Я нарадзіўся ў Горадзе Сонца!»

Федзя

Вакаліста «Голай манашкі» Хведара Жывалеўскага можна назваць сапраўдным рокерам у тым самым аўтэнтычным разуменіні – «сэкс, драгі і рок-н-рол». Яго злавілі і асуздзілі паводле другой часткі 205 артыкулу («Крадзеж») ды выправілі на хімію. Было гэта ўвесень 2006, але Хведзя вырашыў выпрабаваць лёс лішні раз ды проста збег адтуль на Новы Год. І яго чакала куды большае пакаранье — 1,5 гады агульнага рэжыму плюс 73 артыкул (у дадатак). А сёлета на яго завялі яшчэ адну справу — за падробку дакументаў, але прысуд пакінулі ранейшым. У падраўніці Хведзя ня надта хоча ўлазіць, кажа, што злачынствы гэтыя сапраўды зрабіў. «Іншае пытаныне — чаму я так лёгка трапіў у рукі правасудзьдзя... Прызнаюся, мінулы год быў вельмі цяжкім, асабліва Вясна-2006. Усё гэта, плюс некаторыя асабістая абставіны, вельмі мяне ўсхвалявала і ўзрушыла псыхіку. Праз немагчымасць наладзіць контакт з большемі адэкватнымі людзьмі я варыўся ў спэцыфічным асяродзьдзі...», — тлумачыць ён цяпер. Крыху больш за тыдзень таму ён прайшоў псыхіяtryчную экспертызу ў Рэспубліканскім турэмным шпіталі — яму далі даведку пра зыніканую псыхічную адэкват-

насьць.

«Магчыма, мой лад жыцьця ня вельмі вам падабаецца, аднак гэта тая сітуацыя, дзе вы можаце пазнаёміцца з «андэграундам» у літаральном сэнсе. Многія свае крокі магу патлумачыць як эксперыменты», — распавядае Феддар. Ён бачыць у сваіх прыгодах карыснае і да сёньня — беларускамоўную музыку сталі слухаць «пацаны з раёну». На ягоную думку, апазыцыянэры, да якіх ён сябе не далучае, ня хочуць разумець сучасную разгубленую моладзь. «Іх жыцьцёвяя праблемы, якія запаланяюць літаральна ўсё, расцэнваюцца як дробныя справы быд-

ла. Мне крыўдна, і ў той жа час я разумею, што нічога не могу зъмяніць».

Хведзя ў турме перажывае моцную дэпрэсію, якая можа перарасці ў апартыю: «На зоне большасць зъяўратаецца да хамскай манеры паводзінаў, каб абараніцца ад таго ж самага хамства. Зъбіраць у адным месцы такую колькасць злачынцаў і няўгодных — ня надта разумны ход, гэта памылка ўсяго чалавецтва, а не канкрэтнай краіны». Тут, у турме, хлопец працягвае займацца творчасцю — піша песьні і апавяданні. Сустрэў аднадумцаў, у калёніі ёсьць нават рок-каманда, так што лідэр «Голай манашкі» мяркуе нават паразмыцца перад выхадам на волю. А сядзені јamu засталося яшчэ пяць месяцаў.

Ужо падчас Федзевай адседкі лэйбл «БМА-груп» выдаў новы дыск ягонага гурту «Неба BLAkіtne», ягонія песьні таксама трапілі на складанку, прысьвеченую Ларысе Генюш, і ў праект «Чарнобыльскі вецер». «Як бачыце, мая адседка не праходзіць для праекту як «мёртвы сэзон», — падсумоўвае лідэр «Голай манашкі».

Сяргей Будкін

Цалкам ліст Фёдара можна пачытаць на сایце «Тузін Гітоў»

Афіцыйны сайт гурту «Голая манашка» — <http://goman.iatp.by>

СЪЦІСЛА

«Палац» у паўфінале адбору «Эўрабачаньне»

Пра гэта паведаміў на прэсавай канфэрэнцыі кіраўнік праекту «Эўрафест» Аляксандар Ціхановіч. Усяго вызначаныя 15 паўфіналісташт. Паўфінал пройдзе 21 сіння, тэлегледачы і журы вызначаць галасаваньнем два—тры фіналісты. Трансляцыю глядзіце на Першым канале ТВ.

Выканаўцы фальклёру прымусілі съцішыць дыханьне

Зь вялікім посыпехам

прайшоў канцэрт вядомых фолк-калектываў у малой залі КЗ «Менск». Розныя па манеры выкананіння, розныя па энэргетычным пасыле, усе выступы былі супрэтыя публікай вельмі прыхільні. Філязофская, насычаная сымбаліямі праграма «Госьціцы» зъмянілася магутнымі аўтэнтычнымі съпевамі гурту Guda, потым абаільны Уладзімір Берберав вывеў на сцэну сваіх «Ліцьвінаў». Кожная праграма ўразіла сапраўднай прыгажосцю артыстаў, іх уменьнем і прыслухацца да аўтэнтыкі, і сур'ёзна асэнсаваць яе пасучаснаму — і таму кранала. Чароўная цішыня ў залі ў

часе выступаў зъмянялася захопленымі аплядымі пасыля іх заканчэння.

Мітрапаліт Філарэт узнагародзіў Янку Запрудніка

Вядомы беларускі эмігрант Янка Запруднік ушанаваны мэдалём Сьв. Кірылы Тураўскага. Такім чынам яму аддзячылі за шчодрыя ахвяраваныні на будоўлю царквы Святой Эўфрасініі ў Івянцы.

Памёр Валянцін Блакіт

Пасыль цяжкай і працяглай хваробы ў бараўлянскай больніцы пайшоў з жыцьця

Валянцін Блакіт (сапраўднае імя Валянцін Болтач). Ён доўгі час быў галоўным рэдактарам часопісу «Вожык». Родам ён быў з Вострава (Шчучынскі раён).

Замяталінскі крэатыў

Каб падтрымаць беларускае кіно, трэба ўвесці падатак на галівудзкое. Такую прапанову агучыў дырэктар «Беларусьфільму» палкоўнік Уладзімер Замяталін. Амэрыканскія фільмы складаюць 30% рэпэртуару менскіх кіно, але даюць 70% усіх збораў.

НБ; АГ; Буг

Шчасльвая лічба

Лічба 13 стала шчасльвай для кінакарціны «Франц і Паліна», створанай паводле аповесыці Алеся Адамовіча «Нямко», якая расказвае пра гісторыю каханьня беларускай дзяўчыны і маладога эсесаўца. На сёлетнім, 13-м Жэнэўскім кінафестывалі фільм заняў 2-е месца. У знятай маладым рэжысёрам Міхailам Сегалам карціне гучаць беларуская, нямецкая і расейская мовы.

Эўрапейскі поспех фільму можна лічыць своеасаблівым падарункам нашай культурніцкай супольнасці да 80-гадовага юбілею знакамітага пісьменніка, кінематографіста і грамадзкага дзеяча, які адзначаўся зусім нядайна.

УС

Съвет убачылі «Жодзінцы»

Жодзінцы. Жывапіс. Графіка. Мастацкае слова. — Радыёла-плюс: Менск. 66 ст. Наклад 150 ас.

Выйшла мастацка-літаратурнае выданыне, пад адной вокладкай якога зъмясьціліся й невялікі альбом мастакоўскіх твораў і колькі літаратурных тэкстаў, створаных тымі, чый лёс і творчасць скрыжаваліся ў Жодзіне. У яго аснову была пакладзеная канцепцыя аднайменнае выставы-праекту, ініцыятарамі якое выступілі пісьменнік Уладзімір Сіўчыкаў і мастак Аляксей Марачкін.

Гісторыю Жодзіна яны лічаць не ад стварэння «БелАЗу, але ад Багуслава Радзівіла, 360 гадоў таму гэтыя місціны называліся Багуслава Поле.

А цяперашнія «жодзінцы» — гэта

тыя, хто пачынаў сваю дзейнасць у Жодзіна. Гэта славутыя цяпер мастакі і літаратары: Валеры Славук, Уладзімер Гладкевіч, Ігар Марачкін, Алеся Аркуш, Уладзімер Сіўчыкаў, браты Андруковічы ды іншыя.

Пэўна ж, тримаючы ў руках гэтае выданыне, міжволі згадаеш дзясяткі іншых беларускіх гарадоў, што яшчэ не займелі такога. Але менавіта з гэтае стыхі, з жывога цела вялізарных абшараў нашае краіны й растуць тыя краскі, што ўплятающа ў шыкоўныя шаты нашае культуры. Рэальнае, непадуладнае культуры.

СХ

Хобіт стаў беларусам

Рассейскаму (скажу вам, ня горшаму) перакладчыку «Хобіта» не пашэнціла патрапіць у рытміку арыгіналу. Але ж беларускі пераклад яшчэ й больш дакладны — расейцы, якія перакладалі «Хобіта» і «Ўладара пярсыёнкаў», ня вельмі клапаціліся пра падабенства да арыгіналу. У Мураўёва, напрыклад, можна знайсці цэлья кавалкі тэксту, якія ён праста прыду-

маў. У Курчанковай ды Магілёўцева ніякіх такіх хібаў няма.

Цудоўная мова. Цудоўныя знаходкі — *dragon Smaug* стаў па-беларуску *цмок Драк*. Асабліва ўражаны перакладам вершаў. Параўнайце:

Chip the glasses and crack the plates!
Blunt the knives and bend the forks!

...

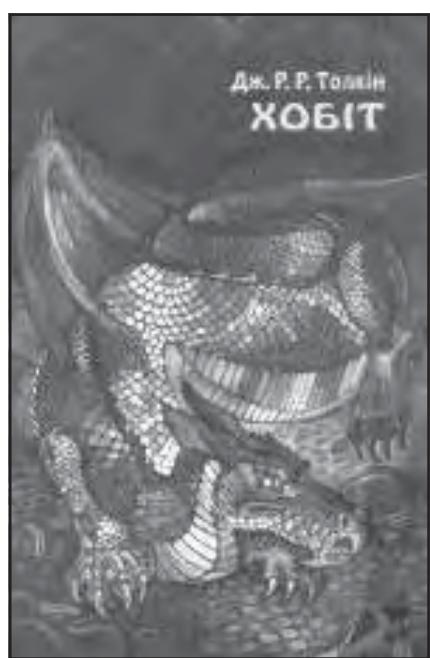
That's what Bilbo Baggins hates!

Кубак — трэсъ, талерка — бразъ!
Гні відэлец, нож папсуй!

...

Стогне Більба «вох» ды «ах».

Але ж галоўнае ня трапнасць. Галоўнае — атмасфера кнігі. Хобіт, які любіць добра паесці, ня сунецца ў розныя прыгоды ды адпускае кепікі наконт розных вар'ятаў, якія сноўдаюцца туды-сюды замест таго, каб сядзець сабе дома, і Хобіт, які, натрываўшы колькі часу, паўстае супраць оркаў-інтэрвентаў, як быццам бы майваліся зь беларуса, які паўстае перад намі ў «Зямлі пад белымі крыламі» Караткевіча. І перакладчыкі вельмі ўдала перадалі гэтую атмасферу. А мо гэта праста мова нашая тая. Але ж мова гэта ці яшчэ якая прајава, а людзі гэтыя зрабілі велізарную

і найкарэйснейшую справу. Бо калі нацыя мае свой, ды яшчэ *taki*, пераклад Толкіна, то яна, відавочна, існуе, што б там ні казалі пра гэта беларускія і ня толькі інтэлектуалы. Ну, і ча-каем, вядома ж, «Ўладара пярсыёнкаў» ды «Сільмарылёну».

Аляксандар Чубрык

НОВЫЯ КНІГІ

Білорусько-украінскій словнік / Півторак Г.П., Скопненко О.І.; — Кіев: Довіра, 2006. — 723 с.

Вугорска-беларускі слоўнік / Пад рэд. Атылы Голаша і Ларысы Станкевіч. Ніредзьгаза 2007. — 280 с. // Magyar-fehérkorosz szótár / Szerk. Hollós Attila й Larisza Sztankevics. Nungregyháza 2007. — 280 р. **Magyar - feherkorosz szotar** = Vugorska-bielarski slounik / szerk. Hollós Attila es Larisza Sztankevics. — Nyiregyháza : NYF Ukrán es Ruszin Filologai Tanszeke, 2007. — 280 р.

Ня хлебам адзіным...

Кніга пра смачную і здаровую ежу*. Піша Віталь Тарас.

У наш час пісаць рэцэнзіі на кніжкі зрабілася заняткам непапулярным. Вельмі многія лічыць больш карысным і прыемным для сябе заняткам выдаваць уласныя творы заміж таго, каб чытаць чужыя. Як у савецкім анэкдоце: “чукча не чытацель — чукча пісацель”. Сёняня, узбройўшыся кампутарам ды інтэрнэтам, можна заўсёды выказаць сваё меркаванье ці ацэнку ў якімсь ЖЖ. Пры гэтым “рэцэнзэнт” застаецца аナンімным і не рызыкуе атрымаць пры выпадковай сустрэчы з “рэцэнзаваным” па галаве за адвязаную крытыку ці простую зынявагу.

Ня толькі так званая “кампіліментарная крытыка” — увогуле крытыка як жанр паступова адыходзіць у нябыт. Але што рабіць, калі кніга, якую давялося прачытаць, выклікае забытае пачуцьцё радасці (з гадамі гэтае пачуцьцё ўзынікае ўсё радзей) і атавістычнае жаданье падзяліцца гэтым пачуцьцём і думкамі зь як мага большай колькасцю людзей? Мо гэта выглядае на эгаізм, але рызыкну ў дадзеным выпадку так і зрабіць.

Насталгія наадварот

Цікава, ці ёсьць панятак “насталгія” наадварот? Я маю на ўвазе насталгію не па родных мясцінах, але па чужых краінах, у якіх давялося быць, па плодзях, зь якімі давялося там пазнаёміцца і зь якімі амаль напэўна ніколі ўжо не пабачысьця. Альбо насталгію ў гастронамічным сэнсе — не па “Московскай особой”, каўбасе “Любітэльская” і вінэгрэце, а па сапраўднай піцы “Маргарыта”, пасыце “Мафіёза” і равіёлях са шпінатам. Пра тое, што такое сапраўдная піца і як яна гатуецца — дакладней, на тваіх вачах ствараецца ў руках майстра — упершыню давялося ўведаць падчас жыцця ў Празе. Тамсама даведаўся, што італьянская паста (пасташту) ня мае нікага дачыненія да савецкага макаронаў. І што яна мае тысячи відаў і

найменьняў.

Канечне, у Празе можна атрымаць задавальненіне і ад чэскай кухні. Чым кепска зъесыці аднойчы “печэна колана” (вэнджаную рульку) пад куфаль-другі піва “Старапрэмэн” і закусіць сырэм “Гэрмэлін”? Але ж кожны дзень так ня будзе харчавацца, бо празь месяц — другі вынік будуць адчувацца па лішніх кіляграмах вагі ды болю ў вантробах. Італьянская ежа разыпічаная ня толькі на большых гурманаў, але й праста больш карысная для здароўя. Так, паста ня толькі ўтрымлівае эндарофіны (гармоны шчасця), але ў спалучэнні зъ зелянінай, рознага роду соўсамі і сухім віном вельмі хутка засвойваецца арганізмам, а не асядае ў ім у выглядзе дадатковых грамаў тлушчу. Так што, як ні дзўяна, сядро замежных туристаў у Празе найбольшай

італьянскага пакаштаваць так і не ўдалося — у найлепшым выпадку, вэрмішель з катлетамі альбо амэрыканскі фастфуд. (Прадбачлівия чэхі захапілі з сабой у вандраваныне батоны цвёрдай каўбасы і ёю ўесь час харчаваліся — дакладна так, як гэта рабілі некалі савецкія турысты.)

Піца супраць пасты

Прачытаць кнігу, прысьвечаную італьянскай кухні, было для мяне як бы вяртаньнем у паў забыты ўжо, але ўсё ж такі рэальны сьвет, поўны радасных адкрыццяў і сонца. Але адразу папярэджу гурманаў. Аўтарка кнігі Алена Касцюковіч напісала не кулінарную кнігу, ня зборнік рэцэнгтаў. Гэта з першай старонкі і да апошняй — менавіта кніга. Дасыльданыне, напісане жывой мовай. Калі дасыльчыца апісвае нейкую сістру — п'емоніцкую паленту, лямбардыйскую рызоту, тасканскую фарынату — яна звязраеца да гісторыі П'емонту, Лямбардіі, Балёны, традыцый і звычаяў тамтэйшага насељніцтва, у тым ліку ў харчаваньні і способах прыгатавання ежы. Адначасова яна дае масу цікавай інфармацыі, звязанай з географіяй, эканомікай, этнографіяй, палітыкай і іншымі галінамі жыцця чалавецтва. І пры гэтым кніга не ператвараецца ў набор фактаў і лічбаў — яна застаецца цэласнай і празрыстай.

Ніхто, бадай, лепей ня скажа пра Алена Касцюковіч за аўтара прадмовы да яе кнігі — італьянская пісьменьніца Умберта Эка. У СССР і ў новых незалежных краінах ягоныя знакамітываюць сівем сівере “Імя ружы”, “Ківач Фуко”, “Баўдаліна” ведаючы дзякуючы перакладам Касцюковіч на расейскую мову. Яна ўжо шмат гадоў працуе разам з Умберта Эка ў якісці літаратурнай памочніцы. Вось што піша пра яе славуты пісьменьнік:

“...Алена, якая ў дадатак выявляе сябе выключна глыбокім знаўцам італьянской кухні ва ўсіх яе складаных нюансах і патаемных глыбінях, вядзе нас за руку (можна сказаць, заваблівае на пах, зачароўвае спакушальнымі смакамі), і мы зьдзяйсьняем разам зь ёй кулінарнае падарожжа ня толькі дзеля таго, каб даведацца ўсё пра ежу, але ў асноўным дзеля таго, каб уведаць ўсё пра Італію. Італію, якую Алена

папулярнасцю карыстаюцца ня чэскія рэстарацыі і кавярні, а італьянскія. Газета Prague Post пісала, што якасць італьянскай ежы і ўзоровы майстэрства яе прыгатавання ў сталіцы Чэхіі пераўышлі якасць ежы, якой можна пачастацца ў буйных гарадах Італіі. Можна было б падумаць, што гэта ўсяго толькі рэклама для туристаў. Але мне самому не аднойчы даводзілася стаяць у чарзе, каб пасындаць у сыпілай на выгляд кавярні з італьянскай кухні. І гэта ў цэнтры Прагі, дзе кавярні і рэстарацыі (чэскіх, амэрыканскіх, французскіх, азіяцкіх) — безыліч. Праўда, кухарамі ў італьянскіх рэстарацыях тут вельмі часта працуецца выхадцы з былой Югаславіі. Але ж гатуеца яны менавіта італьянскія сістры. А вось падчас кароткай турыстычнай паездкі ў Італію нічога спэцыфічнага

* Елена Костюковіч. «Еда. Итальянское счастье». — Москва, 2007

камэнтары

Касцюковіч вывучае ўсё сваё жыцьцё”. У кнізе “Ежа. Італьянская пачасыце” на кожным кроку цябе чакаюць адкрыцы. Паста і піца, да прыкладу, зусім ня роўназначныя паводле важнасці для італьянскай кухні і традыцый паняткі. Піца — страва, хутчэй, характэрная для ЗША. Як жартуюць самі італьянцы, на якіх спасылаеща аўтарка, паста — для абеду за сямейным сталом, піца — для вячэрзі з хаканкай. Тлумачыцца гэта проста. Пасту лёгка прыгатаваць дома. Каб прыгатаваць піцу, трэба печка адмысловай канструкцыі, якая распальваецца дровамі (!) да 400 градусаў Цэльсія. А галоўнае — патрэбныя сапраўдныя майстры кухарскай справы, вітуозы свайх справы. Сам прадэс яе прыгатаваньня на вачах наведніка ўваходзіць, можна сказаць, у авалязыковы рытуал. Так што той прадукт, які можна пакаштаваць у менскіх рэстарацыйах наўрад ці можна назваць піцай у поўным сэнсе гэтага слова.

“Хто зашмат есьць, той рабуе Радзіму”

Увогуле, савецкі панятак “абшчапіт”, які, на жаль, глыбока ўкараниўся ў гарадзкім жыцьці беларусаў, абсалютна чужы для італьянцаў. Прывяду некалькі фрагментай з разъдзелу пад назвай “Таталітарызм” у сваім вольным перакладзе.

“Таталітарнымі рэжымамі ствараюцца зааліваныя (ухваленыя цэнзурай — В.Т.) кухаварскія кнігі, прызначаныя не гаспадыням, а абшчапіту.

Інтыдыенты ў іх дазаваліся вёдрамі, у кнігах друкаваліся эфектныя малюнкі з выявамі гіганцкіх мэталічных мяшалак і перагонных кубаў.

“Пасташута”, съяўтарная італьянская пасташута — сымбал хатніга абеду, простага ў прыгатаваньні. Але, непрыдатная для гатаваньня ўсталоўках, у гамэрычных цбрах, яна зрабілася аўтам няявісці да фашысцкага ладу…

Італьянскому народу была прапанаваная вялікая мэта — бітва за ўраджай (дзіву даеся, да чаго ўсе нешчасціўя нацыі няшчасны аднолькава). Выступаючы за ідэалы самадастатковасці, фашысцкая пропаганда патрабавала ад народу зменшыць спажыванье макароны, павялічваць спажыванье хлеба. Для атрымання жаданых аўтам пашаніцы мяккіх гатункаў (то бок, тых, што не падыходзяць для пасты праз брак у іх клейкавіны) Мусаліні абвясціў новую

дзяржаўную праграму. Паводле гэтай праграмы належала фармаваць узорныя земляробчыя калектывы сацыялістычнага кірунку. Правамерна было б назваць гэта калгасамі… Там, дзе цалінныя землі нельга было ўзараць з прычыны іх забалочанасці, іх асушилі. Першай задачай рэжыму стала правядзенне мэліярацыі ў дзяржаўным маштабе… Перагібы

здараліся няспынна. Не паўсюль пшаніца давала ўраджай. Но не ва ўсіх кліматычных умовах яна можа нармальна расціць. У дададатак дзе-нідзе ў рэгіёнах пад дзяржзамову — пшаніцу — пачалі араць агароды, пасыля чаго пачаў узынікаць недахват памідораў. Каб у Італіі пачаўся дэфіцыт памідораў — гэта трэба было здолець зрабіць.

Ну, што ж — не пасьпелі, як той казаў, уязцца за хлеб, як зынклі памідоры.

Аўтарка апісвае забаўны плякат часоў Мусаліні. Нейкі суб'ект у сурвэтцы есьць макарону, побач ляжыць смажаная кура, стаіць садавіна, графін зь віном, а за ім стаіць жаўнер у каляніяльнай форме і сціскае рукі на горле едака са словамі: “Хто зашмат есьць, той рабуе Радзіму”. Цікава, што фашызм і камунізм нярэдка

сышодзяцца, у тым ліку і ў сваім стаўленні да ежы. Так, у 1960-я гады фашысты і камуністы разам з Ватыканам абрыйнуліся на… кока-колу як сымбал амэрыканскага ладу жыцьця. Касцюковіч цытуе тагачасны вершык італьянскага паэта-камуніста, які прыблізна можна пераклascь так:

“За кожную бутэльку кока-колы
Амэрыцы ты кулю аплациj.
Амэрыканскі снайпэр гэтай куляй
таварыша в'етконгайца забіў”.

Parla come mangi

“Ежу” можна цытаваць зноў і зноў, але ўсё адно цытаты не дадуць поўнага ўяўлення пра гэту кнігу. Яе трэба прачытаць. Варта сказаць яшчэ колькі словаў і пра саму аўтарку. Алена Касцюковіч нарадзілася ў Кіеве, у сям’і пісьменьніка і мастака Леаніда Валынскага (Рабіновіча), які ўвайшоў у гісторию тым, што падчас вайны ўзначаліў групу па ўратаванні шэдэўраў Дрэздэнскай мастацкай галерэі. Як вядома, гітлераўцы збираліся ўнікальную калекцыю зыншчыць, але іхні плян быў сарваны — карціны пасыля вайны вярнуліся ў Дрэздэн. Касцюковіч доўгі час жыла і працавала ў Маскве. У апошнія гады яна практична не пакідае Італію, выкладае там адразу ў некалькіх універсітэтах, на аддзяленнях славістыкі.

Варта згадаць італьянскую прымаўку, якую сама аўтарка лічыць найлепшым эпіграфам да сваёй кнігі. Parla come mangi. “Гавары так, як ясі”. Сэнс прымаўкі Касцюковіч тлумачыць так. Калі нехта жыве ў нейкай мясцовасці і харчуеца стравамі ізўнай кулінарнай школы, дык хай ён карыстаецца і “роднай мовай” гэтых страваў.

Іншымі словамі, ежа — гэта свайго роду мова нацыі. Такую думку выказаў вялікі знаўца італьянскай мовы Ўмбэрта Эка. У згаданай вышэй прадмове да кнігі Касцюковіч ён піша: “Пазнаць італьянскую ежу ва ўсёй яе разнастайнасці — значыць, адкрыць для сябе глыбокія адрозненія смакаў і дыялектаў. Даведацца, наколькі мяняюцца ад мясыціны да мясыціны псыхалёгія, дух, пачуцьцё гумару, стаўленне да болю й съмерці”.

На гэтым можна было б паставіць крапку. Але вельмі хочацца выказаць спадзяваныне, што калі-небудзь падобная кніга зьявіцца і ў нас. Ведаў і таленту такім людзям, як Алесь Белы ці Сяргей Харэўскі, які ведае беларускую кухню не толькі ў тэорыі, але бліскуча дэмантструе майстэрства кухара на практицы, не займаць. Ежа, без усялякага сумнёву — гэта ѹ беларуское пачасыце. І наўрад ці яно зводзіцца да ідэалу Міколкі-Паравоза: “сала з салам есьці”.

Засталося ўсяго толькі знайсці і прааналізаць старожытныя рэцэпты беларускай кухні ды аўтамаць у пошуку старых і новых рэцэптаў, народнага духу і пачуцьця гумару ўсю Беларусь.

Ну, і напісаць кнігу.

Дарогу адукае той, хто ідзе.

Андрэй Курэйчык: «Я вольны геній»

Драматург Андрэй Курэйчык нядаўна перабраўся на сталае жыхарства зь Менску ў вёску Турэц. У заяве, якую распаўсюдзіла прэс-служба драматурга, паведамлялася, што нейкі час Курэйчык быў наагул недасягальным для кантактаў. Ён памяняў тэлефоны, амаль не звязаўся ў Менску і адмаўляеца ад кантактаў з большасцю знайдзеных. Андрэй Курэйчык пакінуў выкладаньне ў сваёй Майстэрні ў Ліцэі БДУ, адмовіўся ад узелу ў праекце «Тэатар Онлайн» фестывалю «Панарама». Рэдакцыі ўдалося звязацца са спадаром Курэйчыкам і (пры дапамозе электроннай пошты) пагутарыць пра тое, чым цяпер жыве творца.

Пра пераезд, асабістае жыцьцё, карані

«Наша Ніва»: Менскія рээлтары гавораць, што апошнім часам назіраецца тэнденцыя: людзі працаюць кватэры ў горадзе і перабраюцца ў прыватныя дамы пад Менск. Тым ія менш, такі пераезд значана чалавека — неардынарная падзея. Раскажыце, калі ласка, чаму Вы вырашылі пераехаць?

Андрэй Курэйчык: Мне складана гаварыць пра тэнденцыі. Я не кіруюся імі ў сваіх рашэннях. Мне хацелася зъехаць з гораду і жыць у сваім доме. Я гэта зрабіў. Мне хацелася знайсьці съветлае месца, дзе маё съядомае адасаб-

леныне, мая съядомая самота ня будзе турмой, а будзе месцам для шчасця і вольнай творчасці. Мяркую, у гэтай вёсцы ніхто ня ведае, чым я займаюся. Мне прыемна, што тут я, нарэшце, стаў цалкам непублічнай фігурай.

«НН»: Чаму Вы выбралі менавіта Турэц? З гэтай вёскай у Вас нешта звязанае?

АК: Мне падабаецца, што гэта сапраўдная старадаўняя вёска, а ня новабеларускае катэджнае мястэчка для зладзеявацых чыноўнікаў. Гэта мае радавыя мясьціны. Непадалёк, у Сымілавічах, жыве мая бабуля — чалавек, ад якога я атрымаў у спадчыну творчую жылку. Тамсама жывуць і іншыя мас сваякі. Дарэчы, у Сымілавічах жыў Хаім Суцін — адзін з найвялікшых мастакоў XX стагодзьдзя, карціны якога каштуюць мільёны даляраў. Родзічы па бацькоўскай лініі таксама з навакольных вёсак — Дукоршчыны ды Запольля. Менавіта гэтыя землі асачылоўца ў мяне з памяткам Раціма.

«НН»: Раскажыце пра Ваш дом? Які ён?

АК: Утульны і съветлы. Я думаю, ён, пэўна, стане апошнім літаратурным маёнткам у нашай краіне... Мне вельмі шкада, што гэта традыцыйна сыходзіць. Я магу зразумець, чаму пісьменнікі імкнуліся ў вёску: Пушкін, Талсты, Чэхаў, Бунін, Валошын —

Андрэй Курэйчык

нар. у 1980 у Менску. Аўтар шматлікіх п'есаў, якія паставленаы ў розных краінах съвету, а таксама кінасцэнараў (познаёміца зь імі можна на сайце драматурга www.kureichik.ru)

гэты съпіс можна працягваць да бясконцасці... А ўспомніць тое ж Перадзелкіна ў савецкія гады... Так што ў мяне самы звычайны пісьменніцкі дом.

«НН»: Якія першыя ўражанні ад жыцця ў беларускай вёсцы?

АК: Гэта тое жыццё, якое мы забылі ў вялікіх гарадах. Тут мала што зъмянілася з XIX стагодзьдзя. У мяне на вуліцы прарвала труба і некалькі месяцаў адтуль ліеща, аж хвошча вада. Сапраўдны патоп, а нікога не хвалюе... Сто гадоў пройдзе, і ўсё роўна гэта ня будзе нікога хваляваць. Затое нават незнаймыя людзі, сустракаючыся на вуліцах, вітаюцца. У краме табе расказываюць наўяні... Час тут цячэ інакш... Ёсьць у гэтым жыцці не-

шта пранізліва-кранальнае і сапраўднае.

«НН»: Як паставілася да пераезду Вашая жонка-акторка? Ці ёсьць людзі, якія дапамагаюць ёй па гаспадарцы? Як Вы зъбираецеся арганізація тут жыцьцё Вашага маленькага сына?

АК: Мая жонка не ў захапленыні. Наагул, мала хто мяне адобраў. Але яна мяне кахае і прыняла маё ражэніне. Іншага я ад яе і не чакаў. Мой сын — здаровы і вясёлы пузатік, які, як сонца, асвятляе нашас з Вольгай жыцьцё нават у гэтую змрочную пару году...

«НН»: Што думаюць наконт Вашага пераезду Вашыя бацькі і бацькі Вашай жонкі? Яны жывуць з Вамі?

АК: Бацькі засталіся ў

Менску. Думаю, яны былі супраць. Я гэта зь імі не абмяркоўваю.

Пра тэатар ідэальны і рэальны

«НН»: Клясык заклікаў любіць тэатар і памерці ў тэатры, «калі можаце». Вашае стаўленыне да беларускага тэатру досьць крытычнае. А ці існуе такі тэатар (у нас у краіне ці за межамі), які здаецца Вам ідэальным, такім, у якім варта нават памерці?

АК: Я не люблю гэтага патасу. Ніякі тэатар ня варты съмерці ці жыцьця ня тое што чалавека, а нават сабакі. Ёсьць мільён больш важных, чым спектаклі, рэчаў у жыцьці нармальнага чалавека: ягонае здароўе, сям'я, дзецы, бацькі, дабрабыт. Тэатар — усяго толькі гульня для дарослых, спосаб самавыяўлення і прафесійнай рэалізацыі для актораў, драматургаў і рэжысёраў і забава для гледачоў. Пытаньне адно ва ўзроўні таленту. Гісторыя ведае шмат геніяльных спектакляў, рэжысёраў і актораў... На дадзены момант у Беларусі я такіх ня бачу. Тэатар перастаў быць цэнтрам маёй увагі.

«НН»: Вы маеце досьвед працы ў кіно і тэатры. Што падаецца Вам больш прывабным? Што Вам, як аўтару, больш падабаецца: тэатральная п'еса «Выкананца жаданняў» ці сцэнар «Любовь-морковь» паводле яе матываў?

АК: І да таго, і да другога стаўлюся іранічна. Гэты сюжэт — праста жарт, рады, калі ён кагосці забавіў.

«НН»: Чым Вы зьбіраецца займацца цяпер, над чым працуецце? Якія тэмы падаюцца Вам вартымі таго, каб над імі працаўца?

АК: Прапановаў цяпер

больш, чым магу адукаць фізычна. Ад многага даводзіцца адмаўляцца. Дапісваю сцэнар для амэрыканскіх замоўнікаў. Вельмі няпросты міжнародны праект. Дапрацоўваю новую кінакамэдыю. Пішу сур'ёзны раман. Усе сюжэты — пра чалавечыя лёссы, складаная і неадназначная. Задаволены далёка ня ўсім. Сапраўднае мастацтва нараджаецца рэдка. Пра ўсё будзеце даведвацца па меры вытворчасці. Закончыліся здымкі майго другога фільму — «Юлечка». Прадусары кажуць, што матэрыял вельмі цікавы. Зімой начнусь здымакі працяг «Любовь-морковь». Вясной яшчэ нешта...

Пра беларускасць і беларускія грамадзкія рэаліі

«НН»: Рыхтуючыся да інтэрвію з Вамі, знайшла ў інтэрнэце, што Вы рэдагавалі газету «Вестник культуры», і са здзіўленнем пабачыла, што з гэтай газетай адбылася такая ж гісторыя, як з «НН»: «Белсаноздрук» разарваў дамову на распаўсюд. Але, у адрозненіне ад «НН», гэта дзяржаўная газета (наколькі я зразумела). Чаму і як такое адбылося?

АК: «Вестник культуры» — выданыне недзяржаўнае.

Яно заснаванае і выдаецца літаратурным саюзам «Полацкая галіна» — недзяржаўным і незалежным саюзам пісьменнікаў з цэнтрам у Полацку. Як вядома, у нас незалежныя саюзы пісьменнікаў не ў фаворы ў чыноўнікаў, так што таму, што адбылося, здзіўляща ня варта.

«НН»: Вы аўтар многіх п'есаў, але толькі тры зь іх існуюць па-беларуску (калі не памыляюся). Чаму так? Вы ня лічыце вартым клапаціцца пра пераклад, бо па-беларуску чытаюць і ў беларускія тэатры ходзяць нямногія?

АК: На жаль, я не валодаю беларускай літаратурнай мовай настолькі, каб на ёй думашь. Гэта мая бяды. Таму пішу на мове сваіх думак — на расейскай. Але мне вельмі хацелася б бачыць пераклады сваіх п'есаў на беларускую. Шкада, што тэатры ды выдавецтвы не паклапаціліся пра гэта...

«НН»: Вы чалавек вельмі дынамічны, працавалі і бывалі ў многіх краінах, tym ня менш набылі дом менавіта тут, на радзіме. Чаму? Вам камфортна ў Беларусі? Ніколі ня думалі пра тое, каб з'ехаць у туую ж Маскву ці яшчэ куды?

АК: Я пажыў у Амэрыцы, Нямеччыне, Англіі,

Расеі. Пабываў у 19 краінах свету. Я мог бы застацца ў большасці зь іх, калі б захацеў... Але я пісьменнік. Я живу там, дзе мне лепш пішацца. У дадзены момант мяя краіна — 18 сотак зямлі ў вёсцы Турэц. Але гэта гордая і вольная дзяржава. Я ня маю ілюзій наkont сваёй запатрабаванасці ў Беларусі. Мабыць, я ня вельмі зручны аўтар. Тут цэнтру ўмэння быць падлізьнікам. Прычым гэта датычыць і ўлады, і апазыцыі. Мне пляваць. Я не хачу ні перад кім прыніжацца. Нікога ні пра што прасіць. Не хачу мяняць свае перакананьні, каб дагадзіць кан'юнктуры. А галоўнае, я ведаць не хачу ўсіх тых няздараў, ідётаў, нягоднікаў ды крывадушнікаў, зь якімі даводзілася сутыкацца ў сталіцы, якой бы палітычнай і культурнай арыентацыі яны ні быті. Я выкрасылі гэты бруд ды пошласць са свайго жыцця. І абсалютна сабой задаволены.

«НН»: Кім сябе адчувае Андрэй Курэйчык: беларускім драматургам, чалавекам расейскай культуры, грамадзянінам свету, грамадзянінам Саюзной дзяржавы ці кімсці яшчэ?

АК: Вольным геніем.

Гутарыла Наталка Бабіна

Каляндар

са здымкамі
фатографаў «НН»
Юліі Дарашкевіч
і Андрэя
Лянкевіча.

Андрэй Ляшкевіч

Аляксей Жыгалковіч перамог на дзіцячым "Эўрабачаны". Удзел у ёўрапейскіх поп-шоў застаецца справай гонару і геройства для беларусаў.

Эўракамісія шукае шляхі скарачэння дарожнага шуму

Ёўрапейская федэрэцыя транспарту і абароны навакольнага асяроддзя (T&E) выпусціла дакумент, які тъчыцца паднятай Эўрапейскай Камісіяй праблемы дарожнага шуму. Плянуецца ўвядзенне новай Дырэктывы, паводле якой шум ад транспарту мае быць зьніканы.

Шкодны шум

Паводле статыстыкі, больш за 200 мільёнаў грамадзяніаў Ёўрасаюзу жывуць сёня на ўмовах монцага дарожнага шуму, што негатыўна ўздзеінічае на іхнае здароўе, прычым 90% гэтага шуму выклікана легкавымі машынамі і грузавікамі. Дырэктыва 2001/43/EC, што дзейнічае цяпер, лічыцца не дастаткова дзеясцнай, і да 2012 году прапанавана распрацаўцаў новую, якая будзе лепей абараніць экалёпі і здароўе грамадзянаў.

Эксперыты сцвярджаюць, што выкарыстаныя шынаў з больш ніzkim узроўнем шуму — безумоўна, самы рэн-

табельны і реальны мэтад вырашэння праблемы. Таксама пропанавана распрацаўца дарожнай пакрыцці, што паглынаюць дарожны шум. У дакумэнце падкрэсліваецца, што новыя тэхнолёгіі, неабходныя для зьніжэння ўзроўню шуму, ужо існуюць і што ўвага да гэтай праблемы можа палепшыць ня толькі экалагічную ситуацыю ў Ёўракасаюзе, але і эканамічную.

Што высыветліла T&E

Тэма дарожнага шуму актуальная і для гарадоў Беларусі. Але, на жаль, нам яшчэ далёка да яе аблікарвання...

А ёўрапейская федэрэцыя транспарту і абароны навакольнага асяроддзя (T&E) на сваім ўб-сайце www.transportenvironment.org абвясціла некаторыя вынікі сваіх даследаваній па «шумавай» тэмэ. Згодна з T&E, большая частка шуму сыходзіць менавіта ад шынаў, якія пастаянна контактуюць з паверхняю дарогі. Пры хуткасці вышыні за 30 км/г для легкавых

аўтамабіляў і 50 км/г для грузавікоў шум ад шынаў пераважае над шумам рухавіка. І гэтая праблема становіцца ўсё больш відавочнай, бо расце попыт на ўсё больш шырокія шыны.

Дарэчы, звёльнену дакумента T&E пра дарожны шум пагляднічай адкрыты ліст камісару Эўракамісіі па пытаннях прадпрымальніцтва і прымаслоўасці Гюнтеру Вэрхеену, скіраваны ёўрапейскай асацыяцый вытворцаў шынаў і каўчуку (ETRMA).

Гэтым дакументам ETRMA бярэ на сібе абавязак зрабіць заходы па зьніжэнні ўзроўню шуму ад шынаў на 2 дэцыбелы, а таксама па скарачэнні выхлапа CO₂, да 5 граммў на кіляметр. Гэтага можна дасягнуць, зрабіўши шэраг заходаў, уключаючы прасоўваныне шынаў зь ніzkim узроўнем супраціўлення качынню, а таксама камплектацыю ўсіх аўтамабіляў систэмамі кантролю ціску ў шынах. У сваім адкрытым лісце асацыяція вытворцаў шынаў выразіла сваю пазыцыю, што больш істотнага зьніжэння шуму можна дасягнуць,

зъмяніўшы матэрыялы, што выкарыстоўваюцца пры вытворчасці дарожных пакрыццяў, акрамя гэтага, зьніць шкоднае ўздзеяньне на навакольннае асяроддзя можа заборона доступу на ёўрапейскі рынок пэўных відаў прадукціі.

Акцэнт зроблены на tym, што "для зьніжэння ўздзеяньня на навакольннае асяроддзя і павышэння бяспекі неабходна прадухіліці імпарт на ёўрапейскі рынок прадукцыі, якая не адпавядае запатрабаваным стандартам бяспекі". Пропанаване асацыяціі зьніжэнне шуму на 2 дэцыбелы (добраахвотны заход) — гэта меней за паказчык, рэкамэндаваны згодна з вынікамі даследавання, праведзенага Форумам ёўрапейскіх нацыянальных навукова-даследніцкіх лібаратарый дарожнага руху (FEHRL) пад кірауніцтвам Навукова-даследніцкай транспартнай лібаратарыі Вялікабрытаніі. Даследаваны было праведзене з ініцыятыўы Эўракамісіі, яго вынікам стала інфармація, неабходная для юнісання зъменаў у Дырэктыву 2001/43/EC. У спрэвадзаны пра праведзене даследаваніе FEHRL паведамляе, што "у кароткіміновай перспектыве магчыма зьніжэнне шуму на 3 дэцыбелы", а ў доўгатэрміновай перспектыве магчыма зьніжэнне да 5 дэцыбелу.

Ад чацьвярга — мароз, мароз

З чацьвярга ў Беларусь вяртаеца зіма: снег, галадёздзіца, сівер. Тэмпература паветра апусыцца да $-1\text{--}8^{\circ}\text{C}$ ніжэй за нуль. У пятніцу мароз дасягне мінус $4\text{--}9^{\circ}\text{C}$, па поўначы пры выясьненнях да мінус 12°C .

У Валожыне абрыйніця пяціпавярховік

У нядзелю а шостай раніцы дзяжурная зьмена аддзялення хірургіі Валожынскай больніцы съцепанулася ад грукату: уся цэнтральная частка недабудаванага пяціпавярховага корпусу асела зь пятага на першы паверх. Будоўля акушэрска-гінекалагічнага корпусу вялося з 1992 да 1997 гадоў. Цагляную каробку паставілі, а страху так і не пасыялі.

Неўзабаве ўсе працы на аб'екце замарозілі. Гады зрабілі сваю справу.

Папярэдняя прычына інцыденту — падмываньне падмурку. Цяпер работнікі праектнага інстытуту вырашаюць, як разьбіраць рэшткі пяціпавярховіка. Варыянтаў два: скіраваны выбух альбо съценабітная машина.

Утрамбоўцы пасажыраў зьявіліся ў Кіеве

У гадзіны пік бывас праста нерэальна ўціснуцца ў вагон мэтро. У кіеўскім мэтрапалітэне на трох самых людных станцыях на «дапамогу» жыхарам сталіцы прыходзяць адмысловыя «утрамбоўцы», якія літаральна запіхваюць людзей у цыгнік.

Беларусы спрыяюць віленскаму мэтро

Ня выключана, што ў бліжэйшыя гады ў Вільні

Валожын. Недабуды 90-х сталі крыніцай небясьпекі.

будзе пабудавана мэтро. Гэты праект карыстаецца папулярнасцю сярод літоўскага грамадзтва, а рэалізацыі актыўна спрыяюць прадстаўнікі Менскага мэтрапалітэну. Літоўцаў цікавяць тэхналёгія і бурыльныя машыны.

Пабачыў краіну Лукашэнкі і працьверазеў

Грамадзянін Швайцарыі, які днямі папрасіў палітычнага прытулку ў Беларусі, перадумай жыць у нашай краіне. Як паведамілі ў Берасцейскай памежнай группе, 8 сіння ён пакінуў Цэнтар разъмяшчэння мігрантаў у Берасці і вярнуўся на радзіму. 28 лістапада грамадзянін Швайцарыі на аўтамабілі «жыгулі»

перасёк беларуска-польскую мяжу і папрасіў палітычнага прытулку ў нашай краіне. Ён паведаміў памежнікам, што Беларусь, Вэнесуэла і Куба — гэта найлепшыя на сьвеце дзяржавы. У аўто, акрамя асабістых рэчаў, быў таксама збор сачыненняў Леніна. Аднак пасля 10-дзённага знаходжання ў Цэнтры разъмяшчэння мігрантаў у Берасці грамадзянін Швайцарыі перадумай і зъехаў дадому.

Да 17 сіння можна назіраць за зынічкамі

На небе бачны адзін з самых буйных штогадовых мэтэорных патокаў — Гемініды. Самым зорным днём гэтага месяца стане 14-ты: на бясмарным начым

небе за гадзіну можна пабачыць да 120 яркіх мэтэораў, якія ляцяць з боку сузор'я Блізныя. У адрозненіне ад Леанідаў, якія вельмі хуткі і часта пакідаюць за сабой размытыя съяды, Гемініды значна павальнейшыя (іх хуткасць 35 км/г). Мэтэоры будуть добра бачныя, бо ім спадарожнічае Маладзік. Штогадовыя назіраныя за Гемінідамі паказваюць, што максімальная актыўнасць патоку няўхільна павялічваецца. Гэтак, у 1977 годзе колькасць назіраных мэтэораў складала прыблізна 14 у гадзіну, у 1986 годзе — каля 23 у гадзіну, у 1999 годзе — 90. Астрономы прагназуць і далейшы рост актыўнасці, звязваючы гэта з гравітацыйным уздзеяннем на мэтэорны паток самай вялікай плянэты Сонечнай сістэмы — Юпітэра.

Альбанцы прадалі матч беларусам?

У лісьце, скіраваным у УЭФА, міністар культуры Альбаніі Ільлі Панга заклікае арганізацію расцсьледаваць два апошнія матчы альбанцаў у адборачным этапе на Эўра-2008 з камандамі Беларусі і Румыніі. «Абедзівэ гульня, імаверна, былі прададзеныя прэзыдэнтам фэдэрацыі футболу Арманда Дука». «Гэтая каманда — гэта бандышская групоўка, якая топча нацыянальны сцяг», — перадае Reuters слова прэм'ер-міністра Альбаніі Салі Бэрышы.

буг; «Рэспубліка», generation.by, радыё «Рацыя», БЕЛТА

Невядомая Суомі

Калі спытаць кожнага другога беларуса, якую дзяржаву ён лічыць узорам для сваёй радзімы, можна быць пэўным, што пачуеш: «Фінляндью». І гэта мае ў нас даўнюю традыцыю. Свае творы краіне Суомі прысывячалі Янка Купала, Цётка, Максім Танк. Танк пісаў:

Хіба таму, што я з такога ж краю,
Які не перад кожным раскрывае
Адразу харство сваіх прастораў,
Лясоў, далін, узгоркаў і азёраў,—
Мне спадабалася зямля Суомі
У шуме сосен, вадаспадаў громе...

Можна правесці шмат паралеляў паміж нашай краінай і Фінляндый. Як і Беларусь, Суомі — «край азёраў, край лясоў», а яшчэ — балотаў. Менавіта так — «краіна балотаў» — пекладаецца шведзкае «Фінлянд» і фінскаяе «Суомі». Як і нас, фінаў лічылі на пачатку мінулага стагодзідзя нацыяй сялянскай, а значыць — негістарычнай. Беларускае фіназнаўства мае традыцыі. Праводзіліся паралелі: Францыск Скарына — фінскі першадрукар Мікалъ Агрыкала (Якуб Лапатка). Янка Купала — фінскі паэт Эйна Лейна. Алеся Аркуш пісаў пра «беларускіх Манэрхеймаў».

І ўсё ж, ведаем мы пра фінаў да крыўднага мала. Мяркуюць, што яшчэ да Н. Х. фіна-вугорскія плямёны жылі на тэрыторыі сучаснай Магілёўшчыны. У гістарычны час продкі сучасных фінаў падтрымлівалі сувязь з Бізантыйскім праз знакаміты шлях «З варагаў у грэкі». Мяркуюць, што маці Ўсяслава Чарадзея мела фіна-вугорскую паходжаньне, што нельга выключыць, бо тагачасныя крыніцы згадваюць «каралёў» фіна-вугорскіх племёнаў. Адзінай дзяржавы ў іх, аднак, не існавала. Першы шанец на дзяржаўнасць з'явіўся ў фінаў толькі ў XVI ст. Кароль Швэцыі прызначыў свайго сына Юхана Вазу герцагам Фінляндый. Юхан (1556—1563) праводзіў фактычна незалежную ад Стакгольму палітыку. Для замацавання сваёй самастойнасці герцаг ажаніўся з Кацярынай Ягелёнкай — дачкой караля Рэчы Паспалітай Жыгімонта Старога і Боны Сфорца. Вялікую князёўну давялося адбіць у само-

га Іван Жахлівага. І герцагу Юхану, ды і ўсёй Фінляндый не давялося пра гэта шкадаваць. Дачка італьянкі Боны прынесла ў паўночную Суомі Рэнэанс. Замак у Турку, рэзыдэнцыя герцага Вазы, пабудаваны як абаронческі ўмацаваныне, набыў эстэтычны выгляд. Тут з'явіўся панэлі, габелены, мастацкая лепка.

Брат Юхана, кароль Швэцыі Эрык XIV (драму пра яго ставіў Купалаўскі тэатар), быў занепакоены ростам самастойнасці Фінляндый. У 1563 г. ён пайшоў на брата вайной. Юхан трапіў у палон. Кацярына была прапанавана як свабода, але яна вырашила падзяліць лёс мужа. Гэтае трагічнае кахранье апёў клясык фінскай літаратуры Эйна Лейна.

Ад Юхана і Кацярыны паходзіць тая галіна дынастыі Ваза, якая каралівала ў Рэчы Паспалітай. Фінляндзкая шляхта імкнулася перайсці ў падданства да нашчадкаў герцага Юхана. Узначальваў фінляндзкіх сэпаратыстаў намеснік Флемінг. Стакгольм скарыстаўся супярэчнасцямі паміж сялянамі і шляхтай, спрэвакаваўшы найбуйнейшую ў гісторыі Фінляндый сялянскую «дубінную» вайну (1596—1597). Паслья яе ўлада шведзкай кароны над Суомі была адноўленая.

Фінляндзкі сепаратызм адрадзіўся

у XVIII ст. Бесъерапынныя войны Швэцыі з Расейскай імперіяй навялі частку адукаванага грамадзтва на думку пра фінскую самастойнасць. Прыхільнікі гэтай ідеі ўтварылі так званую Аньяльскую канфедэрацыю на чале з графам Стрэгоптэрнам. Гэтак сама, як тая частка ліцьвінскай шляхты імкнулася скарыстацца падзеламі Рэчы Паспалітай для адраджэння ВКЛ (канцлер Яхім Храптовіч, гетман Касоўскі, а пазней і Міхал Клеафас Агінскі). аньяльцы спадзяваліся на дапамогу Расеі. Стрэгоптэрн атрымаў у 1786 ад Кацярыны II маёнтак у Беларусі.

Высілкі Стрэгоптэрна і ягоных паплечнікаў не былі марнымі. Хоць

швэдзкаму каралю Густаву Адольфу і ўдалося задушыць Аньяльскую канфедэрацыю, фінляндзкія незалежнікі змаглі скарыстаща сітуацыяй, што склалася ў выніку російска-швэдзкай вайны 1808 г. На сойме ў Прове было абвешчана стварэнне фінскай аўтаноміі. І хатца Вялікае княства Фінляндзкае не было цалкам самастойным, першы крок быў зроблены. Росія прызнала, што Фінляндый зьяўлецца «дзяржавай, а не губэрніем».

Аднак у краіне працягвалася панаванье швэдзкай культуры. Спачатка стварэнне «Калеваль» Эліасам Лёнратам, каб съвет даведаўся, што ў фінаў ёсьць «свая гісторыя, свая міталёгія». «Калевала» спрыяла стаўніченню нацыянальнай літаратуры ў эстонцаў, латышоў, якутаў. Яна аказала ўплыў на такія сусветна вядомыя творы, як «Сыпей пра Гаявату» Лангфэла і «Уладар пярсыёнкаў» Толкіена.

Захапляліся фінскім эпасам і нашыя клясыкі. Янка Купала згадвае «Калевалу» ў вершы «Фінляндый». Якуб Колас казаў, што «Калевала» для яго мае большае значэнне за «Фаўста» Гётэ. Вацлаў Ластоўскі марыў пра беларускую «Калевалу». Максім Багдановіч працаваў над перакладам нацыянальнай паэмы Суомі. Лёс гэтага перакладу, на жаль, невядомы, і на сёньня мы маем па-беларуску толькі лёнратайскі ўступ дзякуючы Янку Сіпакову.

Максім Багдановіч пераклаў таксама ўрываў з паэмы «Пава» Юхана Людвіга Рунэбэрга, чыя творчасць для фінаўня менш важная за «Калевалу»:

Блізка рэчкі горнай Сарыяві
Жыў сабе ды гаспадарў Пава
Меў ён жонку ды дзяцей з асьмініу
Разам зь імі і гараў і сеяў, а пасъля еў хлеб
запрацаваны.

Дарэчы, у выдадзеным у Пецярбургу бібліографічным сьпісе перакладаў твораў фінскага клясыка на мовы сіверу беларуская адсутнічае.

Рунэбэрг зрабіў шмат для нацыянальнага самаўсъведамлення фінаў. Як і Якуб Колас, Рунэбэрг апеў у эпічным стылі сялянскае жыццё свайго народу ў паэме «Апавяданыні пра паршчыка Стодля», паказаў змаганыні фінаў з захопнікамі. Пачатак гэтага твору зьяўлецца нацыянальным гімнам Фінляндый.

Рунэбэрг пісаў яшчэ па-швэдзку. Вацлаў Ластоўскі параўноўваў яго з

Адамам Міцкевічам і Ўладзіславам Сыракомлем. Але з часам літаратура на фінскай мове набывае ўсё большую дасканаласць.

Сусветную вядомасць атрымала творчасць кампазытара Яна Сібеліоса.

Аднак пры канцы XIX ст. нацыянальная ідэнтычнасць Фінляндый аказалася пад пагрозай. Мікалай II паспрабаваў зылківідаваць аўтаномію Фінляндый, парушыўшы тым самым, са словаў Карла Густава Манэргейма, які ў той час служыў у Горадні, «прысягу, дадзеную ягонымі папярэднікамі». У рэшце рэшт, спраба зрусіфікаваць Фінляндью сарвалася. Пасланы з гэтай мэтай у краіну генэрал-губэрнатар Бобрыкаў быў забіты, а фіны атрымалі ўсеагульнае выбарчае права. Фінляндия працягвала заставацца «чырвонай хусткай» для прыхільнікаў адзінай і непадзельнай.

Фінляндью наведвалі Янка Купала і Алайза Пашкевіч (Цётка). Вынікам Купалавай вандроўкі стаў верш «Над Іматрай». Для паэта вадаспад Іматра робіцца нібы сымбалем нескаронай Суомі і яе гордага народу:

Шалее Іматра між каменных глыбай,
За хвалю хвалю імчыць к нізіне...
Другія іх зъменяць і пеняцца ў зломе,
Адвечністым шумам калышуць прастор;
Свабодай сваёю і роднай Суомі
Сягнуць быццам хочуць да зор.

У сваім нарысе «Зъ Фінляндый» Купала адзначае беднасць і непрывабнасць мясцовай прыроды: «Як жа багацейша і пякнейша наша замелька, калі яе параўнаць зь фінскай». І ў той жа час заможнае разъняволене жыццё мясцовага люду: «Людзі тут ... свабадней выглядаюць, як нашы... Ніхто нікога ні аб чым не пытаецца, ніхто нікога не пільнуе...»

Барацьба фінскага народу супраць царызму завершылася аўвяшчэннем

Маршал Манэргейм вырас з генерала Расейской імперіі.

7 сіння 1917 г. незалежнасці дзяржавы. Але амаль адразу пачалася крывавая грамадзянская вайна паміж белымі і чырвонымі фінамі. Перамога белых замацавала сувэрэнітэт Суомі, але доўга яшчэ ў краіне захоўваўся падзел на пераможцаў і пераможаных. Тым ня менш, калі Сталін аўвясьціў Суомі вайну, чырвоная і белыя разам выступілі на абарону сваёй краіны. Чым растлумачыць такі фэномэн? Чаму такога не адбылося ў прыбалтыйскіх краінах. Як вядома, у Прывалтыйскіх краінах панавалі дыктатарскія рэжымы: Сымятоны ў Літве, Ульманіса ў Латвіі, Пяста ў Эстоніі. Усе яны прыйшлі да ўлады ў выніку пераваротаў і былі нелегітымныя, таму і не адважыліся даць народу зброю. У Фінляндый, нягледзячы на шматлікія спробы, пераварот не адбыўся. Фінам і ў галаву не магло прыйсці павярнуць зброю супраць імі ж абранага ўраду.

Фінляндий давялося праісьці складаны шлях. Быў і саюз з Гітлерам, і шматгадовае сяброўства з СССР. У такіх няпростых умовах фіны змаглі захаваць свой сувэрэнітэт, дзевяностагодзьдзе якога яны сёньня сяйткуюць.

Вацлаў Шаблінскі

АЛЕКСІЙ ПІЛЕЦЬ

«БЕЛСАТ» пачаў працу

Глядзець канал можна штодня праз спадарожнік ад 18-й гадзіны. Дасяжны да прагляду таксама афіцыйны сайт тэлеканалу www.belsat.eu з **раскладам праграмаў**. Таксама ў разыдзеле «Як нас знайсьці» падрабязна тлумачыща працэдура настройкі спадарожнікавай антэны на сыгнал «Белсату». Кіраўніцтва каналу абясцяе, што са студзеня яго можна будзе глядзець праз магутны спадарожнік «Сырыюс». Пакуль жа «Белсат» перадаеца праз спадарожнік «Астра». Вось яго настройкі: Астра1KR: 10773 MHz, H, 22000, 5/6.

Данчык на Ўправе

19 сьнежня (серада) на Ўправе БНФ пройдзе прэзэнтацыя дыскай Данчыка «Беларусчак», «Мы адной табе належым», «Равеснікі». Адбудзеца паказ фільму «Данчык» і рарытэтных відаў-матэрыялаў. Выступяць аматары творчасці съпевака. Пачатак а 18:00. Уваход вольны. Даведкі: (029)649-08-88

КІНО НА ВЫХОДНЫІ

Два ў адным

Кінафармат «4x4»: новая стужка Кіры Муратавай — пра дыктатуру. Дыктатуру зьямоглага эратамана — і дыктатуру съсівельных рэчаў.

Два ў адным (Два в одном)

Украіна — Расея, 2007, каляровы, 124 хв.

Рэжысэрка: Кіра Муратава

Ролі выконваюць: Натальля

Бузько, Рэната Ліцьвінава, Багдан Ступка, Ніна Русланава, Аляксандар Башыраў

Жанр: Абсурдысцкая арт-камэдый паводле сцэнару Рэнаты Ліцьвінавай і Яўгеніі Галубенкі

Адзнака: 6 (з 10)

У дэкарацыях тэатру павесіўся актор. Але спектакль зрывачь нельга, і прадстаўленне ідзе ў прысутнасці трупа. Пастаўленая п'еса прысьвечаная старому эратаману, які прымушае дачку прывесыць яму палюбоўніцу (Ліцьвінава)...

Новая стужка Кіры Муратавай — пра дыктатуру. Дыктатуру зьямоглага эратамана, якія здольны, і дыктатуру «культурніцкіх»

рэчаў, якія ўжо не патрэбныя. Гнусны маналёг Гамлета ў выкананні Аляксандра Башырава, моўныя маразмы і штампы (фірмовы прыём Муратавай), грэцкія рубэнсаўскія жанчыны (у натуры й скульптурах)... Парэзанная рэпрадукцыя з аголенымі жанчынамі, старая парнографія, і за кампанію сілагалосы, вусаты персанаж у тэлевізары.

«Відны мужчына — зайдзросціва прамаўляе эратаман (Багдана Ступка). — Ніхто адсюль ня сышде, пакуль я на кончу!»

Герой на кончыў. Народ уцёк.

Такі лёс дыктатуры.

Абсурдна-мізантрапічная стужка Муратавай для зяцьтых кінаманаў.

Фільм будзе дэманстравацца з 20 да 23 сьнежня.

Андрэй Расінскі

дзе варта быць

КАНЦЭРТЫ

Калядны фэст

Калядны фэст — вялікі карнавальны канцэрт, які пачнеца а **18-й гадзіне 25 сіння ў клубе «Стэп»** (вул. Прытыцкага, 62). Удзельнічаюць гурты розных стыляў — ад фолку да рок-мэдывалю: «Стары Ольса», «Тэстаменту Тэррэ», «Ліцьвінскі хмель», «Келіх кола», «Гальярда», «Літвін Троль» і інш., а таксама Тодар Кашкүрэвіч, дуэт Натальі і Дзяніса Сухіх. Танцавальная падтрымка ад гуртоў «Яварына» і «Гістрыён». Квіткі прадаюцца ў пераходах станцыяў мэтро «Плошча Якуба Коласа» і «Кастрычніцкая». Даведкі праз т. 649-08-88, 766-24-25. Каляды — старажытны абрадавы карнавал, таму падчас фэсту вітаецца выкарыстаныя масак, пераафраныя і экспэнтрычныя паводзіны.

Народны альбом

Старыя добрыя Казік і Юзік, Болек і Лёлек, Аліцыя з Адэль-каю, а таксама Кася Камоцкая, Лявон Вольскі, Зыміцер Вай-цишкевіч, Міхал Анемпадыстайды іншыя зоркі запрашваюць разам адсвяткаўцаў 10-годзьдзе Народнага альбому. Сыпевы, танцы і сардэчныя сустрэчы адбудуцца **18 сіння ў клубе «Фартуна»** (вул. Смаленская 15). Сыпшайцеся на самы паспяховы і дасыціпны м'юзыкал пра жыцьцё ў мястэчку Ракаў у За-

ходній Беларусі — паміж дзівнома войнамі, паміж дзівома імперыямі. Як жылі, плялі, танчылі, выпівалі, любіліся ѹ біліся тутэйшыя — беларусы і габрэі, палаї і расейцы. Геніяльная стылізацыя Міхала Анемпадыстава, душэўная праца мэгазорак беларускага року, выдатнае шоў, дзе ёсьць кіпны й лірыка, бойкі й скокі, кава й піва з цынамонам. Адмыслова на юбілей НА з Берліна прылятае Вераніка Круглова (**«Крыві»**).

Калядны канцэрт

16 сіння (нядзеля) а 16-й у Доме Ваньковічай (вул. Інтэрнацыянальная, 33а) адбудзеца Калядны канцэрт у рамках міжнароднага праекту «Маладыя галасы». Прагучыць шэдэўры сусветнай опэрнай клясыкі ў выкананыі студэнтаў Беларускай акадэміі музыкі Тэй Пэй Ю, Кацярыны Мельнікавай, Канстанціна Батурына

ВЫСТАВЫ

Падарожныя нататкі. Эўропа

Аддзяленыне Пасольства Швэціі ў Менску пры падтрымцы Швэдзкага Інстытуту, сумесна з партнёрамі — Гётэ-Інстытутам, Польскім інстытутам у Менску, Пасольствам Літоўскай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь, — арганізуе міжнародны фатаграфічна-графічны праект-выставу

«Падарожныя нататкі. Эўропа», адкрыцьцё якога адбудзеца **18 сіння ў 17-й у Музее сучаснага выяўленчага мастацтва** (пр. Незалежнасці, 47), і які будзе вандраваць па сямі гарадах Беларусі на працягу 2008 году: 18.12.2007 — 20.01.2008 Менск, Музей сучаснага выяўленчага мастацтва; 24.1. — 7.3.2008 Гомель, Карцінная галерэя Вашчанкі; 13.3. — 20.4.2008 Магілёў, Абласны мастацкі музэй імя Масьленікава; 24.4. — 31.5.2008 Горадня, Дзяржаўны гісторыка-археалагічны музэй; 5.6. — 6.7.2008 Баранавічы, Выставачная зала Краязнаўчага музею; 10.7. — 31.8.2008 Берасць, Музей «Выратаваныя мастацкія каштоўнасці» і Абласны краязнаўчы музэй; 4.9. — 5.10.2008 Полацак, Мастацкая галерэя.

Мастакі — удзельнікі праекту: Юры Алісевіч, графіка (Беларусь); Томас Будрыс, фатаграфія (Літва); Аляксандар Вахрамеев, графіка (Беларусь); Рышард Зыбігней Карчмарскі, фатаграфія (Польшча); Енц Олаф Ластхейн, фатаграфія (Швэція); Лукаш Левандоўскі, графіка (Польшча); Томас Маер, фатаграфія (Польшча); Ені Ульрыка Ольсэн, графіка (Швэція); Марцін Росваг, фатаграфія (Нямеччына); Кястуціс Стошкус, фатаграфія (Літва).

Гравюры Ота Дыкса

Да **16 сіння ў Музее сучаснага выяўленчага мастацтва**

(пр. Незалежнасці, 47) працуе выставка «Ота Дыкс. Крытчная графіка 1920—1924». У сваіх гравюрах мастак рэалістычна паказвае паванснае грамадства: вэтэранаў і інвалідаў, маргиналаў пасьліваеннага часу. Сваімі працамі мастак не спрабаваў змяніць людзей — ён проста імкнуўся паказаць рэчаіснасць.

ТЭАТРЫ

Купалаўскі тэатар

15 (сб), 16 (нэд) — «Слуга двух гаспадароў».

17 (пн) — «Чычыкаў».

18 (аўт) — «Івона, прынцэса Бургундзкай».

23 (нэд) — «Таполевая завея». ранішня спектаклі

23 (нэд) — «Сынежная каралева». малая сцэна

23 (нэд) — «Дзікае паліваньне карала Стака».

Тэатар беларускай драматургіі

14 (пт) — «Сталіца Эраўнд».

15 (сб), 21 (пт) — «Адэль».

16 (нэд) — «Чорны квадрат».

18 (аўт) — «Белы анёл з чорнымі крыламі».

19 (ср) — «Нязваны госьць».

20 (чц) — «Шлях у Царград».

22 (сб) — «Сёстры Псыхея».

23 (нэд) — «Містэр Розігрыш».

Тэатар юнага гледача

21 (пт), 22 (сб), 23 (сб), 24 (пн), 25 (аўт), 26 (ср), 27 (чц), 28 (пт), 29 (сб), 30 (нэд) — «Шчайкуноў».

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

БЕЛАРУСКІ САДОК У ГОРАДНІ

У Горадні бацькі дванаццаці дзетак аўтадыналіся для адкрыцця беларускамоўных групай у дзіцячых садках. Наша група — гэта беларуская мова і культура выхавання, прыязная атмасфера, шчырасыць выхавацелек і магчымасыць развіцця здольнасцяў дзіцяці. Нас ужо дванаццаць. Далучайцеся да нас. Мае сыны ўжо там! Для таго, каб далучыцца альбо даведацца болей, тэлефонуцце Кузьмінічу Ігару праз тэлефоны: Velcom: 629-92-13, МТС: (029) 868-98-82
ці лістуцце: ikuzminich@yahoo.com

ВІТАНЬНІ

Віншум Марыну і Сашу Чубрыкаў з нараджэннем дачкі. Хай расьце здаровен'ская!

Тусік! З днём народжання цябе, сонейка! Заўжды ўсымахайся. Мусік, Лё і ўсе-усе-усе

КНІГІ

Новыя дыскі ад БМА: Данчык «Беларусачак», Данчык/Барткевіч «Мы адной табе належым», Данчык «Равеснікі», Андрэй Мельнікаў «Гэта Мы!», Эдуард Акулін «Мая Крыўя і іншыя песні. 2 альбомы на 1 CD», Віктар Шалкевіч «Балады і рамансы», Віктар Шалкевіч «Смутны беларускі блюз» і інш. Т.: (029) 649-08-88, (029) 766-24-25, w1979@tut.by. Пытайцеся ў музичных крамах і незалежных распавесідніках

Пралануя кнігі: Ластоўскі «Расійска-крыўскі (беларускі) слоўнік» 1924, М. Раманюк «Беларуское народнае адзінненне», «Беларускі книга збор»: Калиноўскі, Баршчэўскі, Чачот, Жылка, Дамейка, Гётэ, «Летапісы і хронікі», Пяткевіч, «Філаматы і філарэты» ды іншыя, багаты выбар. Т.: (029) 753-70-05

Набор, рэдагаванне, інтэрв'ю, аналітика, падбор, апрацоўка інфармацыі матэрыялу, падрыхтоўка рукапісу да друку, пераклад, выдаўецкія праекты, распаўсюд. Т.: (029) 753-91-96. aleksnigi@mail.ru

БЕЛАРУСКАСЬПЕЎНАЯ СКРЫПКА

Прымем у падарунак, возьмем у часове карыстаньне або нядорага набудзем (або памяняем на коўка!) смык для скрыпкі беларускай. Т.: (029) 912-27-30

СЯБРОЎСКІЯ ПАДАРОЖКЫ

Запрашаю на падарожжа 21—24 снежня па маршруце: Перамышль—Яраслаў—Сандомір (Польшча). Т.: (017) 292-54-58; (029) 622-57-20; (029) 509-12-16; (029) 110-19-28

ФАРСІ

Урокі фарсі і персідзкага танцу. Зімой вучымся, летам едзем у Іран. Т.: (029) 798-03-42

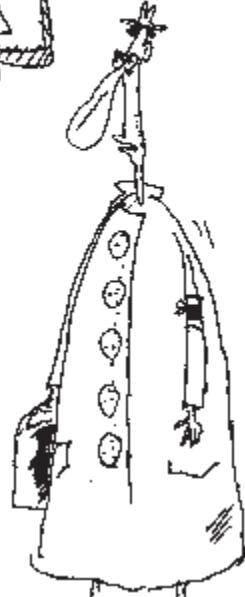
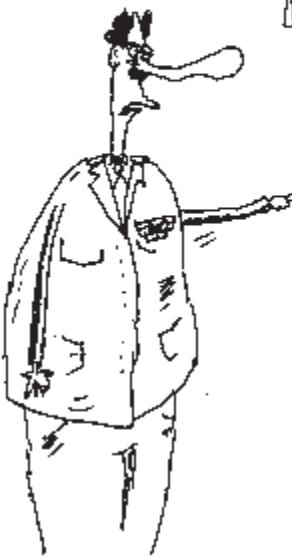

А ТЫ ПАДПІШЫСЯ!

Каб рэгулярна атрымліваць «Нашу Ніву», прости падпішыце дамову. Дэталі — старонка 17.

КАЛІ Б...

Сярод супрацоўнікаў КДБ былі дальтонікі.

МАДЛОННАК ГЕЛІЛКА УШКІНА

Чэкіст: Якая небясьпека дарожнага руху? Які флікер? Саўсем абарзелі апазыцыянэры? З паліцэйскімі павязкамі адкрыта па вуліцах ходзяць.

«НН» 100 ГАДОЎ З ВАМІ

Мінск. Вечарам 25 наябра паліцыя арыштавала сходку вучанікоў камэрчас-кага вучылішча. Затрымалі 21 чалавека.

У Мінску казынлі рабочага Левіна за то, што ён нападаў на паліцыю ў г. Пінску.

У Віцебскай губ. закрыты прафесіянальныя саюзы: у Нэўлі шчацинінкаў, а ў Дзэвінску ... будаўлянскіх работнікаў.

«НН» №35, 1907

Прэзэнтация кнігі Астрыд Ліндгрэн «Малы і Карлсан-даху»

Карлсан запрашае на Дзень народзінай!

Уваходныя ледзяшы, цікавосткі, гульні, съпевы й забаўкі чакаюць вас **19 снежня** а **18 гадзіне** ў **Менскай абласноні**й** бібліятэцы імя А. Пушкіна** (вул. Гікалы 4).

Падрыхтуй сваё віншаваньне Карлсану і не забудзься на фотаапарат, каб займець здымак з любімым героям.

Супольнасць «Нашыя дзеткі» (www.dzietki.org) зьяўляецца да Вас з просьбай дапамагчы ў арганізаціі штогодовай **Беларускай Яліні**.

Летась Новы год з намі сустракалі больш за 60 дзетак. Сёлета зьяўліліся новыя маленкія беларускі. Кожны з іх марыць праціц і сваё съвята, кожнаму патрабніча юмага і падарунак. Спадзялемся, што супольнымі намаганнямі мы зможем стварыць казку для сваіх дзетак. Будзем удзячныя за любія парады й прапановы (памяшканне, сцэнары, акторы, падарункі, пачастункі, давоз удзельнікі і інш.). Рэсурсам беларусамі! Кантакты: e-mail: n.dzietki@yahoo.pl, тэлефон у Менску 292 31 85 (Вольга), (029) 632 27 43 (Крысціна), (029) 403 15 35 (Наталья), ICQ 353 181 833, Skype: Mazurava

Пасля цяжкай працяглай хваробы памёр выдавец, рэдактар, паэт, сцэнарыст **Раман Фрыдман**. Ён быў заснавальнікам некалькіх выдавецтваў, ініцыяタрам шматлікіх кнігавіданняў. Фрыдман зрабіў неацэнны юнёсак у развіцці беларускага незалежнага друку, на-вуковай і мастацкай літаратуры.

Спачуваны родным і блізкім выказвае катэлкі ў выдавецтва «Энцыклапедыкс», сябры.

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:

З. Вольскі (1906), А. Уласаў (1906—1914),

Янка Купала (1914—1915), А. Лукшэвіч,

У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі Настя Бакшанская

шэф-рэдактар Андрэй Дынько

галоўныя рэдактары Андрэй Скурко

мастакі рэдактары Сяргей Харэўскі

заснавальнік Місцавы фонд выданьня

газеты «Наша Ніва»

выдавец Прыватнае прадпрыемства

«Суродзічы»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:

220050, Менск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29.

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абязяўковая. 12 палос форматам А2, 6 друк. арк. Друкарня РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Менск, пр. Ф. Скаріны, 79. Рэдакцыя не нікса адказнасць за змест раклічных абелестак. Кошт свабодны. Гаварыць на арэстраты прыядычнага выданьня №581 ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Юрыйдyczны адрас: 220101, г. Менск, пр. Ракасоўскага, 102-71. Р/р 3012206280014 у МГД ААТ «Белінвестбанку», Менск, код 764.

Наклад 2239. Газета выдаецца 48 разоў на год.

Нумар падпісаны ў друк 23.00 12.12.2007.

Замова № 6809.

Рэдакцыйны адрас: Ракасоўскага, 102-71.